

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO ENERGIJE, RUDARSTVA I INDUSTRIJE
MOSTAR

**KONAČNI IZVJEŠTAJ O IMPLEMENTACIJI
“STRATEGIJE RAZVOJA INDUSTRIJE
TEKSTILA, ODJEĆE, KOŽE I OBUĆE U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE”,
ZA PERIOD 2013.-2023. GODINA**

avgust, 2023. godine

1. UVOD

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je u saradnji sa Privrednom/Gospodarskom komorom Federacije Bosne i Hercegovine pripremlilo **Konačni izvještaj o implementaciji „Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina** (u daljem tekstu Konačni izvještaj).

U cilju redovnog izvještavanja Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Vlada FBiH) o realizaciji Akcionih planova za realizaciju „Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina (u daljem tekstu Strategija), ovim Konačnim izvještajem obuhvaćen je period 2013 – 2022. godina.

U posebnom dijelu Konačnog izvještaja, **obrađena je i realizacija Akcionog plana koji obuhvata aktivnosti u 2022. godini**. Time je **zaokružen proces desetogodišnjeg Izvještavanja Vlade FBiH o realizaciji svih akcionih planova usvojenih za realizaciju navedene Strategije**.

2. POSTUPAK DONOŠENJA STRATEGIJE

Osnova za izradu dokumenta „**Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013. - 2023. godina**“ nalazila se u dokumentu „**Razvoj industrijske politike u Federaciji Bosne i Hercegovine**“ („Službene novine Federacije BiH“, broj 40/10), koji je sastavni dio Strategije ekonomskog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine.

Programom rada Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije za period 2011. - 2014. godina, u Strateškom cilju br. 3, a koji se odnosio na Unapređenje ambijenta za proizvodnju i povećanje stepena izvozne orijentacije industrijske proizvodnje, planirana je izrada ove Strategije.

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, u saradnji sa Privrednom/Gospodarskom komorom Federacije Bosne i Hercegovine, na osnovu odobrenog Projektnog zadatka, pripremlilo je Prijedlog Strategije. Cilj dokumenta je da istaknu opšte karakteristike i problemi sa kojima se suočava industrija tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine i predlože mjere i aktivnosti koje se trebaju realizovati, sa težnjom konačnog oporavka ove industrijske grane.

U postupku pripreme Prijedloga Strategije sudjelovalo je više od 50 predstavnika privrednih društava, kao i preko 20 institucija koje su identifikovane kao ključni akteri ove javne politike.

Prijedlog Strategije je urađen u skladu sa: Uredbom o načinu pripreme, procjeni utjecaja i odabiru politike u postupku izrade akata koje predlažu i donose Vlada Federacije Bosne i Hercegovine i federalna ministarstva („Službene novine Federacije BiH“, broj 27/11) i Uredbom o pravilima za učešće zainteresirane javnosti u postupku pripreme federalnih pravnih propisa i drugih akata („Službene novine Federacije BiH“, broj 51/12).

Prijedlog Strategije usvojen je na **75. sjednici Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, održanoj 11.03.2013. godine** (Zaključak Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, V. broj: 164/20131) i upućen Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine na usvajanje.

Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine na **20. redovnoj sjednici, održanoj 02.07.2013. godine**, a **Dom naroda** Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine na **16. redovnoj sjednici, održanoj 25.07.2013. godine** usvojili su Prijedlog Strategije.

Ukaz predsjednika Federacije Bosne i Hercegovine o proglašenju Zaključka o usvajanju Prijedloga Strategije, broj: 01-02-784-02/132 od 12.08.2013 godine, kao i Zaključak Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 01,02-18-324/133 od 25.07.2013. godine, objavljeni su u "**Službenim novinama Federacije BiH**", broj **65/13**.

3. PROJEKTNI ZADATAK ZA IZRADU STRATEGIJE

Projektnim zadatkom, prvenstveno su definisani CILJ I SVRHA IZRADU PROJEKTA, na način da je navedeno da Industrija tekstila, odjeće, kože i obuće je u SFR Jugoslaviji odnosno SR Bosni i Hercegovini, sve do 1990.godine, imala veoma značajnu ulogu u privredi. U tom razdoblju je u SR BiH zapošljavala cca 100.000 radnika od čega je oko 80% činila ženska radna snaga, sa industrijskim pogonima u skoro svim krajevima zemlje. Sektori ove industrijske grane, stvaranjem industrijskih kombinata, imali su zaokruženi proizvodni ciklus: od proizvodnje i prerade sirovina do proizvodnje gotovih proizvoda. Proizvodnja domaćih robnih marki i klasičnog lohn posla kretao se u omjeru 70-30%, a za njihov plasman bila su otvorena sva svjetska tržišta.

Agresija na Bosnu i Hercegovnu donijela je velike promjene u poslovanju ove industrijske grane. Izgubljena je kvalifikovana radna snaga, devastiiran je ili potpuno uništen veliki broj proizvodnih pogona, izgubljeno je tržište i mogućnost pružanja odgovora na njegove zahtjeve, izgubljen korak u tehnološkom i svakom drugom razvoju.

Uzimajući u obzir sadašnje stanje ekonomije Bosne i Hercegovine odnosno Federacije Bosne i Hercegovine, pa samim ti i poslovanje privrednih društava iz oblasti proizvodnje tekstila, odjeće, kože i obuće, potrebno je što prije stvoriti uslove koji omogućavaju normalno tržišno poslovanje. U ovom trenutku scenarij stvaranja tih

1. Usvaja se Prijedlog Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023. godina.

2. Prijedlog Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023. godina, upućuje se Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine na usvajanje.

3. Zadužuje se Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije da u roku od 60 dana od dana usvajanja Strategije u Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, izradi prijedlog Akcionog plana za realizaciju Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023. godina i isti dostavi Vladi Federacije Bosne i Hercegovine na usvajanje.

4. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja

2 Prolašava se Zaključak o usvajanju Prijedloga „Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023. godina“, broj: 01,02-18-324/13 od 25.07.2013. godine koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Predstavničkog doma 02.07.2013. godine i na sjednici Doma naroda od 25.07.2013. godine.

3 1. Usvaja se Prijedlog „Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023. godina“.

2. Ovaj Zaključak objavljuje se u „Službenim novinama Federacije BiH“.

uslova nije jasan ili, bolje rečeno, nije precizno definisan i ako je uloženo mnogo rada i doneseno mnogo zakonskih rješenja koja vode u tom pravcu. Prvenstveno je potrebno odrediti namjeru države u oblasti proizvodnje tekstila, odjeće, kože i obuće kako bi svako privredno društvo ili pojedinac, znali koji mu je putokaz i kuda treba da se kreće u svojim poslovnim namjerama.

Industrija tekstila, odjeće, kože i obuće danas zapošljava cca 20.000 radnika, pretežno ženske radne snage, niže kvalifikacione strukture, sa velikim udjelom ličnog rada, u kojoj je cijena tog rada manja nego u drugim granama prerađivačke industrije i sa velikim udjelom nepovoljnih lohn poslova. I sam proces globalizacije je zaoštrio konkurenciju i prouzrokovao potrebu za modernizacijom i restrukturiranjem ove industrijske grane u tržišnom, kadrovskom, proizvodnom, organizacijskom i tehnološkom pogledu.

Cilj projekta „Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023.godina“ je da se dobiju odgovori na ova i druga pitanja, a imajući u vidu i stalnu težnju naše države za ulaskom u Evropsku uniju još više mu daje pravo na njegovu realizaciju.

Određena je METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA, kojom su definisani Bazni principi izvođenja projekta „Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023.godina“, i to:

1. Princip „odozdo prema gore“ kako bi se dobile realne ideje i prijedlozi objektivno izvodljivih programa i aktivnosti.
2. Princip „od pojedinačnog prema općem“ kako bi se iskazale i uvažile konkurentne različitosti pojedinih sektora i portfolija industrijskih proizvoda i tako predložila ukupna Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Polazeći od ovih principa, metodološke osnove ovog projekta trebaju biti:

- Putem primarnih i sekundarnih istraživanja, kao i komuniciranjem sa interesnim subjektima treba se dobiti objektivno stanje i pretpostavke razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- Primjenom principa „odozdo prema gore“, ocjenjivanjem različitih mogućnosti izgradnje konkurentnosti u pojedinim sektorima, definira se industrijska politika u proizvodnji tekstila, odjeće, kože i obuće, modeli rasta, planovi investicija i planovi razvoja.
- Na osnovu relevantnih kvantitativnih i kvalitativnih tržišnih istraživanja, formulira se ispravno tržišno pozicioniranje sektora.
- Osigurava se efikasan plan implementacije Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023.godina, imajući na umu vremensku dimenziju i potrebne resurse.

Određen je PROGRAM ISTRAŽIVANJA: Za potrebe ovog Projekta potrebno je provesti standardna i dodatna istraživanja u smislu anketnih ispitivanja, intervjua i okruglih stolova, koja bi bila povezana sa potrebom prikupljanja informacija i dodatne argumentacije za tretirana područja, te sa provjerom primjenjivosti predloženih rješenja.

Sam PROJEKTNII ZADATAK, između ostalog trebalo bi da obuhvati sljedeće:

1. UVOD
2. ANALIZA STANJA INDUSTRIJE TEKSTILA, ODJEĆE, KOŽE I OBUĆE FBiH
 - 2.1. Struktura industrijske proizvodnje
 - 2.1.1. Fizički obim proizvodnje po djelatnostima i jedinicama proizvoda
 - 2.1.2. Zaposlenost po djelatnostima
 - 2.1.3. Prosječna neto plaća po zaposlenom, po djelatnostima
 - 2.1.4. Vanjskotrgovinska razmjena po djelatnostima
 - 2.2. Stanje proizvodnih programa, tehnologije i tehnoloških sistema
 - 2.3. Stanje konkurentnosti
3. SWOT ANALIZA INDUSTRIJE TEKSTILA, ODJEĆE, KOŽE I OBUĆE FBiH
 - 3.1. Snage
 - 3.2. Slabosti
 - 3.3. Prilike
 - 3.4. Prijetnje
4. PROJEKCIJE RASTA I OČEKIVANA STRUKTURNA PRILAGOĐAVANJA INDUSTRIJE TEKSTILA, ODJEĆE, KOŽE I OBUĆE FBiH
 - 4.1. Perspektive razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće FBiH u međunarodnoj razmjeni
 - 4.2. Polazne osnove za izradu projekcija rasta i strukturne promjene industrije tekstila, odjeće, kože i obuće FBiH
 - 4.3. Projekcije rasta privrede FBiH sa posebnim osvrtom na industriju tekstila, odjeće, kože i obuće
 - 4.4. Projekcija kretanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće FBiH
 - 4.4.1. Bazni scenarij – status quo projekcija
 - 4.4.2. Alternativni scenarij – poticanje proizvodnje s visokom dodanom vrijednošću
5. TRŽIŠNO REPOZICIONIRANJE INDUSTRIJE TEKSTILA, ODJEĆE, KOŽE I OBUĆE FBiH
 - 5.1. Pozicioniranje BiH/FBiH u međunarodnoj podjeli rada
 - 5.2. Odrednice uspjeha industrije tekstila, odjeće, kože i obuće FBiH
 - 5.3. Elementi tržišnog repositioniranja
6. ELEMENTI RAZVOJNE STRATEGIJE INDUSTRIJE TEKSTILA, ODJEĆE, KOŽE I OBUĆE FBiH
 - 6.1. Polazne činjenice o industriji tekstila, odjeće, kože i obuće FBiH
 - 6.2. Koncept dugoročnog razvoja i ključna strateška opredjeljenja
 - 6.3. Karakteristike razvojne strategije
 - 6.4. Organizacioni elementi ostvarenja strategije – Kako?
7. POLITIKE I MJERE STRUKTURNOG PRILAGOĐAVANJA INDUSTRIJE TEKSTILA, ODJEĆE, KOŽE I OBUĆE FBiH
 - 7.1. Uloga države u provođenju razvojne strategije
 - 7.1.1. Proces restrukturiranja i modernizacije proizvodno-poslovnog procesa
 - 7.1.2. Promjena strukture proizvodnje
 - 7.1.3. Jačanje konkurentne pozicije
 - 7.1.4. Investicije i jačanje izvoza

- 7.1.5. Uspostavljanje saradnje između proizvođača
- 7.2. Sistem poticaja u razvoju industrije tekstila, odjeće, kože i obuće FBiH
 - 7.2.1. Sistem državnih poticaja
 - 7.2.2. Uloga poticaja u razvojnoj strategiji

8. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Projektnim zadatkom definisani su: **VRIJEME IZRADA PROJEKTA, REVIZIJA I NAČIN USVAJANJA STRATEGIJE.**

4. AKCIONI PLANovi ZA REALIZACIJU STRATEGIJE

Na osnovu Zaključaka Vlade FBiH, V. broj: 164/2013 od 11.03.2013. godine, federalni ministar energije, rudarstva i industrije je dana 11.07.2013. godine, Rješenjem broj: 07-02-1108/12, imenovao Radnu grupu za izradu Akcionog plana za realizaciju Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023.godina.

Na osnovu postavljenog zadatka Radna grupa je uradila Prijedlog **Akcionog plana 2013 - 2018. godina** za realizaciju Strategije, koji je usvojila Vlada FBiH na 85. sjednici održanoj 31.10.2013. godine (Zaključak Vlade Federacije Bosne i Hercegovine V.broj: 1242/20134)

U Akcionom planu su definisani prioriteti, mjere i aktivnosti. Za svaku aktivnost je definisan njen cilj, mjerljivi indikator za izvršenje, nosilac aktivnosti, rokovi za implementaciju, kao i institucije odgovorne za implementaciju.

Na osnovu prikupljenih informacija sačinjen je ovaj Izvještaj.

Sastavni dio Izvještaja čine tabelarni prikazi:

1. Tabelarni prikaz praćenja izvršenja-monitoringa Akcionog plana i
2. Tabelarni prikaz sumarnog praćenja izvršenja-monitoringa Akcionog plana;

U tabelarnom prikazu praćenja izvršenja-monitoringa Akcionog plana, prikazani su rezultati, pojedinačno za svaki prioritet, mjeru i aktivnost, dok su u Tabelarnom prikazu sumarnog praćenja prikazani zbirni rezultati za svaki prioritet, mjeru i aktivnost, prema rokovima za izvršenje, posmatrano po godinama od 2013. do 2018. godine.

Za prikazivanje izvršenja/realizacije aktivnosti iz Akcionog plana, u tabelarnim prikazima korištena je metoda „semafora“, gdje je za svaku aktivnost prikazan njen status u odnosu na planirani rok, na način da je:

4 1. Usvaja se Prijedlog Akcionog plana 2013.-2018. godina za realizaciju Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023.godina.

2. Zadužuju se svi nosioci aktivnosti, definisani Akcionim planom 2013.-2018. godina za realizaciju Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023.godina, da neizostavno učestvuju u njegovoj realizaciji i blagovremeno izvještavaju Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije o preduzetim aktivnostima.

3. Zadužuju se Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije i Privredna/Gospodarska komora Federacije Bosne i Hercegovine da prate, analiziraju i izvještavaju Vladu Federacije Bosne i Hercegovine o provođenju aktivnosti iz Akcionog plana 2013.-2018. godina, jednom godišnje, a po potrebi i češće.

4. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

1. Izvršena aktivnost označena zeleno,
2. Djelimično izvršena aktivnost žuto,
3. Neizvršena aktivnost crveno.

Izvršenom aktivnošću se smatra ona čiji je indikator rezultata u 2013. godini (npr. izrađen, usvojen i objavljen akt), navedenom metodom verifikovan (npr. objava u „Službenim novinama Federacije BiH“). Također, izvršenim aktivnostima se smatraju i one čiji je rok za realizaciju neka od nastupajućih godina (npr. 2014., 2015., 2016., 2017., 2018.).

Djelimično izvršenom aktivnošću se smatra ona čiji je indikator rezultata djelimično ostvaren u 2013.godini (npr. izrađen i usvojen prijedlog akta na sjednici Vlade FBiH, ali nije usvojen u Parlamentu FBiH i objavljen).

Neizvršenom aktivnošću se smatra ona čiji se indikatori rezultata ne mogu verifikovati, odnosno za koje ne postoje relevantni podaci da se pristupilo njenoj realizaciji ili da je realizovana.

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije i Privredna/Gospodarska komora Federacije Bosne i Hercegovine su, prilikom razmatranja Izvještaja o provođenju Akcionog plana za realizaciju Strategije u 2014. godini, utvrdili da je ovaj dokument potrebno uskladiti sa dokumentima Vlade Federacije BiH koji su u međuvremenu usvojeni, pa su tako predložene **Izmjene i dopune Akcionog plana 2013-2018**. Ovaj dokument je usvojen na 71. sjednici održanoj 29.09.2016. godine (Zaključak V. broj: 1823/20165).

Izmjene i dopune Akcionog plana 2013-2018, odnosile su se na Prioritete navede u Akcionim planovima za realizaciju:

- Reformske agende za BiH za period 2015-2018 godina,
- Projekta „Razvoj industrijske politike u Federaciji BiH“ za period 2016-2019 godina,
- Strategije za borbu protiv korupcije FBiH 2015-2019.

Iz Akcionog plana za realizaciju Reformske agende za BiH za period 2015-2018 godina preuzete su 4 aktivnosti, iz Akcionog plana za realizaciju Projekta „Razvoj industrijske politike u Federaciji BiH“ za period 2016-2019 godina preuzete su 3 aktivnosti i iz Akcionog plana za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije FBiH 2015-2019, preuzeta je 1 aktivnost koji se odnosi na Povećanje integriteta unutar poslovnog sistema putem instrumenata samoregulacije odnosno na upoznavanje poslovnih subjekata sa usvojenim metodologijama.

5 1.Usvajaju se Izmjene i dopune Akcionog plana 2013.-2018. godina za realizaciju Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023.godina.

2.Zadužuju se svi nosioci aktivnosti, definisani Izmjenama i dopunama Akcionog plana 2013.-2018. godina za realizaciju Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023.godina, da neizostavno učestvuju u njegovoj realizaciji i blagovremeno izvještavaju Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije o preduzetim aktivnostima.

3.Zadužuju se Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije i Privredna/Gospodarska komora Federacije Bosne i Hercegovine da prate, analiziraju i izvještavaju Vladu Federacije Bosne i Hercegovine o provođenju aktivnosti u skladu sa Izmjenama i dopunama Akcionog plana 2013.-2018. godina, jednom godišnje, a po potrebi i češće.

4.Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

U odnosu na Akcioni plan 2013-2018. godina za realizaciju Strategije, predloženo je brisanje 4 aktivnosti, uvrštavanje 8 novih aktivnosti, izmjene naziva 4 aktivnosti u smislu pokretanja Inicijativa prema višim nivoima vlasti i izmjene rokova za realizaciju 22 aktivnosti.

Na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije i Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, Vlada FBiH na 160. sjednici održanoj 25.10.2018. godine, usvojila **Akcioni plan 2019.-2023. godina** za realizaciju Strategije (Zaključak V.broj: 1239/2018).

Izrada dokumenta **Izmjene i dopune Akcionog plana 2019-2023. godina** inicirano je prilikom razmatranja Izvještaj o provođenju Akcionog plana 2019.-2023. godina za realizaciju Strategije, u 2019. godini. Vlada FBiH je na 229. sjednici, održanoj 09.07.2020. godine, donijela Zaključak V. broj: 993/2020 kojim se Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije zadužuje, da u saradnji sa Privrednom/Gospodarskom komorom Federacije BiH, Vladi FBiH dostavi Prijedlog izmjena i dopuna Akcionog plana 2019.-2023. godina za realizaciju Strategije kojim će se omogućiti da privredna društva iz ove industrijske grane prevaziđu stanje nastalo za vrijeme i poslije proglašenja stanja nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19), kao i druge izmjene koje će pomoći realizaciji ove Strategije. Izmjene i dopune Akcionog plana 2019-2023. godina, usvojene su na 233. sjednici Vlade Federacije BiH (Zaključak V. broj: 1137/2020, „Službene novine Federacije BiH”, broj 62/20).

4.1. AKCIONI PLAN 2013-2018

Akcioni plan 2013.-2018. godina sastoji se od sedam dijelova koje čine prioriteti iz Strategije i koji imaju za cilj opstanak i razvoj ove industrijske grane. Za svaki prioritet jasno je definisan njihov cilj, kao i mjere za njegovu realizaciju. U okviru svake mjere definisane su pojedinačne aktivnosti, cilj tih aktivnosti, mjerljivi indikator njihovog izvršenja, nosioci aktivnosti, rok za realizaciju i odgovorni za implementaciju aktivnosti, kao i status aktivnosti.

Identifikovano je sljedećih **sedam Prioriteta**:

1. Stvaranje uvjeta za obnavljanje bazne proizvodnje,
2. Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta,
3. Rasterećenje privrede,
4. Povećanje stepena konkurentnosti domaćih proizvođača,
5. Stvaranje domaćih brendova,
6. Upućivanje inicijativa ka Vijeću ministara BiH,
7. Sistemi kvaliteta i standardizacija

Za realizaciju ovih Prioriteta, određena je **21 mjera**, sa **54 aktivnosti**. Za njihovu realizaciju određena su 24 nosiloca aktivnosti.

PRIORITET 1. Stvaranje uvjeta za obnavljanje bazne proizvodnje

Prioritet obuhvata dvije mjere i šest aktivnosti.

Mjera 1.1.- Izrada smjernica za razvoj bazne proizvodnje.

Aktivnost 1.1.1. Izrada stanja bazne proizvodnje ITOKO FBiH.

Aktivnost 1.1.2. Utvrđivanje smjernica za razvoj bazne proizvodnje.

Aktivnost 1.1.3. Realizacija utvrđenih smjernica za razvoj bazne proizvodnje

Mjera 1.2.- Izrada smjernica za razvoj proizvodnje pratećih materijala.

Aktivnost 1.2.1. Izrada stanja proizvodnje pratećih materijala ITOKO FBiH.

Aktivnost 1.2.2. Utvrđivanje smjernica za razvoj proizvodnje pratećih materijala.

Aktivnost 1.2.3. Realizacija utvrđenih smjernica za razvoj proizvodnje pratećih materijala.

PRIORITET 2. Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta

Prioritet sadrži sedam mjera i dvadesetjednu aktivnost.

Mjera 2.1. Izrada zakonske regulative kojom se uređuju postojeći uvjeti poslovanja.

Aktivnost 2.1.1. Izrada Zakona o upravljanju državnim kapitalom u privrednim društvima u FBiH

Aktivnost 2.1.2. Izrada Zakona o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH

Aktivnost 2.1.3. Izrada Zakona o radu

Mjera 2.2. Stvaranje uvjeta za veća strana ulaganja i kvalitetniju promociju domaće industrije.

Aktivnost 2.2.1. Izrada Zakona o privrednim društvima.

Aktivnost 2.2.2. Izrada Zakona o porezu na dobit

Aktivnost 2.2.3. Aktiviranje Fonda za podršku stranim investitorima u BiH

Aktivnost 2.2.4. Promocija ITOKO FBiH

Mjera 2.3. Stvaranje uvjeta za veća strana ulaganja i kvalitetniju promociju domaće industrije.

Aktivnost 2.3.1. Izrada Zakona o izmjenama i dopunama zakona o unutrašnjoj trgovini.

Mjera 2.4. Stvaranje uvjeta za veća strana ulaganja i kvalitetniju promociju domaće industrije.

Aktivnost 2.4.1. Uraditi kriterije za pristup sredstvima RBFBiH, prema stanju privrede FBiH

Aktivnost 2.4.2. Plasirati sredstva FMERI privredi, preko RBFBiH i drugih banaka

Mjera 2.5.- Raditi na eliminaciji sive ekonomije.

Aktivnost 2.5.1. Realizacija Općeg plana borbe protiv korupcije Vlade FBiH.

Aktivnost 2.5.2. Realizacija mjera za ograničavanje sive ekonomije u oblasti tržišta rada i radnih odnosa

Aktivnost 2.5.3. Realizacija mjera za ograničavanje sive ekonomije u oblasti prometa roba i usluga

Mjera 2.6.- Preferentni plasman domaćih proizvoda u sistemu trgovačkih lanaca.

Aktivnost 2.6.1. Izrada izmjena Uredbe o načinu vođenja i metodologiji popisa programa državne pomoći.

Aktivnost 2.6.2. Izrada izmjena Uredbe o kriterijumima za dodjelu državne pomoći za posebne ciljeve državne pomoći.

Aktivnost 2.6.3. Realizacija Programa utroška sredstava utvrđenih u Budžetu FBiH

Aktivnost 2.6.4. Izmjena procedura za izvoz iz BiH

Mjera 2.7.- Preferentni plasman domaćih proizvoda u sistemu trgovačkih lanaca.

Aktivnost 2.7.1. Pokretanje inicijative za izradu Strategije razvoja klastera u BiH/FBiH

Aktivnost 2.7.2. Formiranje klastera ITOKO BiH/FBiH.

Aktivnost 2.7.3. Učlanjenje u EU udruženja klastera

Aktivnost 2.7.4. Stvaranje uslova za korištenje sredstava pretprijetne pomoći

PRIORITET 3. Rasterećenje privrede

Prioritet ima jednu mjeru i šest aktivnosti.

Mjera 3.1. Izrada zakonske regulative kojom se uređuje oblast fiskalnih i parafiskalnih opterećenja privrede.

Aktivnost 3.1.1. Izrada izmjena i dopuna Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode

Aktivnost 3.1.2. Izrada izmjena i dopuna Zakona o doprinosima.

Aktivnost 3.1.3. Izrada izmjena i dopuna Zakona o porezu na dohodak

Aktivnost 3.1.4. Izmjene i dopune Zakona o šumama

Aktivnost 3.1.5. Izmjene i dopune Zakona o vodama

Aktivnost 3.1.6. Izmjene i dopune Zakona o turističkoj djelatnosti /Uredbe o članarinama u turističkim zajednicama

PRIORITET 4. Povećanje stepena konkurentnosti domaćih proizvođača

Prioritet se sastoji od tri mjere i šest aktivnosti..

Mjera 4.1. Modernizacija proizvodnje

Aktivnost 4.1.1. Završiti proces restrukturiranja privrednih društava

Aktivnost 4.1.2. Permanentno investiranje u stalna sredstva – mašine, oprema i dr.

Aktivnost 4.1.3. Realizacija Programa utroška dijela sredstva utvrđenih u Budžetu Federacije BiH

Mjera 4.2. Usavršavanje postojećeg kadra

Aktivnost 4.2.1. Permanentna obuka

Mjera 4.3. Prilagođavanje sistema obrazovanja potrebama privrede

Aktivnost 4.3.1. Pokretanje aktivnosti za otklanjanje neprilagođenosti mreže srednjih škola potrebama ITOKO

Aktivnost 4.3.2. Obrazovati visokoškolske kadrove u FBiH

PRIORITET 5. Stvaranje domaćih brendova

Prioritet sadrži jednu mjeru i pet aktivnosti.

Mjera 5.1. Ostvarivanje saradnje sa naučno-obrazovnim ustanovama i drugim institucijama.

Aktivnost 5.1.1. Uspostava saradnje ITOKO sa NOU i drugim institucijama

Aktivnost 5.1.2. Edukacija privrednika u vezi sa brendiranjem proizvoda

Aktivnost 5.1.3. Realizacija Programa utroška dijela sredstva utvrđenih u Budžetu Federacije BiH

PRIORITET 6. Upućivanje inicijativa ka Vijeću ministara Bosne i Hercegovine

Prioritet sadrži pet mjera i šest aktivnosti.

Mjera 6.1. Usklađivanje Carinskih tarifa.

Aktivnost 6.1.1. Izrada Izmjena i dopuna Zakona o carinskoj tarifi – carinske stope

Aktivnost 6.1.2. Izrada Izmjena i dopuna Zakona o carinskoj tarifi – uvoz repromaterijala

Mjera 6.2. Usklađivanje Akciza

Aktivnost 6.2.1. Izrada Izmjena i dopuna Zakona o akcizama BiH/ Pravilnik o primjeni Zakona o akcizama u BiH

Mjera 6.3. Ukidanje bankovnih garancija za lohn-poslove

Aktivnost 6.3.1. Pokretanje inicijative za ukidanje Odluke o obaveznom obezbjeđivanju bankovnih garancija za lohn- poslove.

Mjera 6.4. Uređenje sistema Javnih nabavki.

Aktivnost 6.4.1. Izrada izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama

Mjera 6.5. Preuzimanje Evropskih direktiva u domaće zakonodavstvo

Aktivnost 6.5.1. Preuzimanje direktiva EU koje se odnose na oblast ITOKO

PRIORITET 7. Sistem kvaliteta i standardizacija

Prioritet sadrži dvije mjere i šest aktivnosti.

Mjera 7.1. Proizvodnja po zahtjevima Evropskih standarda

Aktivnost 7.1.1. Donošenje BAS standarda iz oblasti ITOKO

Aktivnost 7.1.2. Akreditacija tijela za ocjenu usklađenosti u području TOKO

Aktivnost 7.1.3. Edukacija proizvođača

Mjera 7.2. Izmjena procedura vezanih za uvoz i izvoz

Aktivnost 7.2.1. Uvođenja Sistema kvaliteta u privredna društva ITOKO

Aktivnost 7.2.2. Edukacija privrednika u vezi sa brendiranjem proizvoda

Aktivnost 7.2.3. Realizacija Programa utroška dijela sredstva utvrđenih u Budžetu Federacije BiH

U cilju praćenja realizacije planiranih prioriteta, mjera i aktivnosti, kao sastavni dijelovi Akcionog plana, pripremljeni su:

- Obrazac za praćenje izvršenja – monitoring i
- Obrazac za sumarno praćenje izvršenja – monitoring Akcionog plana 2013.-2018. godina za realizaciju Strategije.

4.2. IZMJENE I DOPUNE AKCIONOG PLANA 2013-2018

U odnosu na Akcioni plan 2013-2018. godina za realizaciju Strategije, Radna grupa⁶ za usklađivanje Akcionog plana 2013-2018. godina za realizaciju Strategije sa Akcionim planom Federacije Bosne i Hercegovine za realizaciju Reformske agende za Bosne i Hercegovine za period 2015-2018 godina i sa Akcionim planom za realizaciju Projekta „Razvoj industrijske politike u Federaciji Bosne i Hercegovine” za period 2016-2019 godina predložila je brisanje 4 aktivnosti, uvrštavanje 6 novih aktivnosti, izmjene naziva 4 aktivnosti u smislu pokretanja Inicijativa prema višim nivoima vlasti i izmjene rokova za realizaciju 22 aktivnosti. Također je konstatovano da je u prethodnoj godini u potpunosti realizovano 6 aktivnosti.

⁶ Formirana Rješenjem Federalnog ministra energije, rudarstva i industrije broj: 01-01.1-293/16 od 14.04.2016. godine

Generalno, prijedlog Izmjena i dopuna Akcionog plana sadržao je:

- Prioriteta: 7 (sedam),
- Mjera: 21 (dvadeset jedna),
- Aktivnosti: 54 (pedeset četiri).

PRIORITET 1. Stvaranje uvjeta za obnavljanje bazne proizvodnje

Prioritet obuhvata dvije mjere i šest aktivnosti.

Mjera 1.1. Izrada smjernica za razvoj bazne proizvodnje.

Aktivnost 1.1.1. Izrada stanja bazne proizvodnje ITOKO FBiH.

Aktivnost 1.1.2. Utvrđivanje smjernica za razvoj bazne proizvodnje.

Aktivnost 1.1.3. Realizacija utvrđenih smjernica za razvoj bazne proizvodnje

Mjera 1.2. Izrada smjernica za razvoj proizvodnje pratećih materijala.

Aktivnost 1.2.1. Izrada stanja proizvodnje pratećih materijala ITOKO FBiH.

Aktivnost 1.2.2. Utvrđivanje smjernica za razvoj proizvodnje pratećih materijala.

Aktivnost 1.2.3. Realizacija utvrđenih smjernica za razvoj proizvodnje pratećih materijala.

PRIORITET 2. Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta

Prioritet sadrži sedam mjera i dvadesetjednu aktivnost.

Mjera 2.1. Izrada zakonske regulative kojom se uređuju postojeći uvjeti poslovanja.

Aktivnost 2.1.1. Izrada Zakona o upravljanju državnim kapitalom u privrednim društvima u FBiH

Aktivnost 2.1.2. Izrada Zakona o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH

Aktivnost 2.1.3. Izrada Zakona o radu

Mjera 2.2. Stvaranje uvjeta za veća strana ulaganja i promociju domaće industrije.

Aktivnost 2.2.1. Izrada Zakona o privrednim društvima.

Aktivnost 2.2.2. Izrada Zakona o porezu na dobit

Aktivnost 2.2.3. Aktiviranje Fonda za podršku stranim investitorima u BiH

Aktivnost 2.2.4. Promocija ITOKO FBiH

Mjera 2.3. Stvaranje uvjeta za veća strana ulaganja i kvalitetniju promociju domaće industrije.

Aktivnost 2.3.1. Izrada Zakona o izmjenama i dopunama zakona o unutrašnjoj trgovini.

Mjera 2.4. Stvaranje uvjeta za veća strana ulaganja i kvalitetniju promociju domaće industrije.

Aktivnost 2.4.1. Uraditi kriterije za pristup sredstvima RBFBiH, prema stanju privrede FBiH

Aktivnost 2.4.2. Plasirati sredstva FMERI privredi, preko RBFBiH i drugih banaka

Mjera 2.5. Raditi na eliminaciji sive ekonomije.

Aktivnost 2.5.1. Realizacija Općeg plana borbe protiv korupcije Vlade FBiH.

Aktivnost 2.5.2. Realizacija mjera za ograničavanje sive ekonomije u oblasti tržišta rada i radnih odnosa

Aktivnost 2.5.3. Realizacija mjera za ograničavanje sive ekonomije u oblasti prometa roba i usluga

Mjera 2.6. Preferentni plasman domaćih proizvoda u sistemu trgovačkih lanaca.

Aktivnost 2.6.1. Izrada izmjena Uredbe o načinu vođenja i metodologiji popisa programa državne pomoći.

Aktivnost 2.6.2. Izrada izmjena Uredbe o kriterijumima za dodjelu državne pomoći za posebne ciljeve državne pomoći.

Aktivnost 2.6.3. Realizacija Programa utroška sredstava utvrđenih u Budžetu FBiH

Aktivnost 2.6.4. Izmjena procedura za izvoz iz BiH

Mjera 2.7. Formirati klastere

Aktivnost 2.7.1. Pokretanje inicijative za izradu Strategije razvoja klastera u BiH/FBiH

Aktivnost 2.7.2. Formiranje klastera ITOKO BiH/FBiH.

Aktivnost 2.7.3. Učlanjenje u EU udruženja klastera

Aktivnost 2.7.4. Stvaranje uslova za korištenje sredstava pretpristupne pomoći

PRIORITET 3. Rasterećenje privrede

Prioritet ima jednu mjeru i šest aktivnosti.

Mjera 3.1. Izrada zakonske regulative kojom se uređuje oblast fiskalnih i parafiskalnih opterećenja privrede.

Aktivnost 3.1.1. Izrada izmjena i dopuna Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode

Aktivnost 3.1.2. Izrada izmjena i dopuna Zakona o doprinosima.

Aktivnost 3.1.3. Izrada izmjena i dopuna Zakona o porezu na dobit

Aktivnost 3.1.4. Izmjene i dopune Zakona o šumama

Aktivnost 3.1.5. Izmjene i dopune Zakona o vodama

Aktivnost 3.1.6. Izmjene i dopune Zakona o turističkoj djelatnosti /Uredbe o članarinama u turističkim zajednicama

PRIORITET 4. Povećanje stepena konkurentnosti domaćih proizvođača

Prioritet se sastoji od tri mjere i šest aktivnosti.

Mjera 4.1. Modernizacija proizvodnje

Aktivnost 4.1.1. Završiti proces restrukturiranja privrednih društava

Aktivnost 4.1.2. Permanentno investiranje u stalna sredstva – mašine, oprema i dr.

Aktivnost 4.1.3. Realizacija Programa utroška dijela sredstva utvrđenih u Budžetu Federacije BiH

Mjera 4.2. Usavršavanje postojećeg kadra

Aktivnost 4.2.1. Permanentna obuka

Mjera 4.3. Prilagođavanje sistema obrazovanja potrebama privrede

Aktivnost 4.3.1. Pokretanje aktivnosti za otklanjanje neprilagođenosti mreže srednjih škola potrebama ITOKO

Aktivnost 4.3.2. Obrazovati visokoškolske kadrove u FBiH

PRIORITET 5. Stvaranje domaćih brendova

Prioritet sadrži jednu mjeru i pet aktivnosti.

Mjera 5.1. Ostvarivanje saradnje sa naučno-obrazovnim ustanovama i drugim institucijama.

Aktivnost 5.1.1. Uspostava saradnje ITOKO sa NOU i drugim institucijama

Aktivnost 5.1.2. Edukacija privrednika u vezi sa brendiranjem proizvoda

Aktivnost 5.1.3. Realizacija Programa utroška dijela sredstva utvrđenih u Budžetu Federacije BiH

PRIORITET 6. Upućivanje inicijativa ka Vijeću ministara Bosne i Hercegovine

Prioritet sadrži pet mjera i šest aktivnosti.

Mjera 6.1. Usklađivanje Carinskih tarifa.

Aktivnost 6.1.1. Izrada Izmjena i dopuna Zakona o carinskoj tarifi–carinske stope

Aktivnost 6.1.2. Izrada Izmjena i dopuna Zakona o carinskoj tarifi–uvoz repromaterijala

Mjera 6.2. Usklađivanje Akciza

Aktivnost 6.2.1. Izrada Izmjena i dopuna Zakona o akcizama BiH/ Pravilnik o primjeni Zakona o akcizama u BiH

Mjera 6.3. Ukidanje bankovnih garancija za lohn-poslove

Aktivnost 6.3.1. Pokretanje inicijative za ukidanje Odluke o obaveznom obezbjeđivanju bankovnih garancija za lohn- poslove.

Mjera 6.4. Uređenje sistema Javnih nabavki.

Aktivnost 6.4.1. Izrada izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama

Mjera 6.5. Preuzimanje Evropskih direktiva u domaće zakonodavstvo

Aktivnost 6.5.1. Preuzimanje direktiva EU koje se odnose na oblast ITOKO

PRIORITET 7. Sistem kvaliteta i standardizacija

Prioritet sadrži dvije mjere i šest aktivnosti.

Mjera 7.1. Proizvodnja po zahtjevima Evropskih standard

Aktivnost 7.1.1. Donošenje BAS standarda iz oblasti ITOKO

Aktivnost 7.1.2. Akreditacija tijela za ocjenu usklađenosti u području TOKO

Aktivnost 7.1.3. Edukacija proizvođača

Mjera 7.2. Izmjena procedura vezanih za uvoz i izvoz

Aktivnost 7.2.1. Uvođenja Sistema kvaliteta u privredna društva ITOKO

Aktivnost 7.2.2. Edukacija privrednika u vezi sa brendiranjem proizvoda

Aktivnost 7.2.3. Realizacija Programa utroška dijela sredstva utvrđenih u Budžetu Federacije BiH

4.3. AKCIONI PLAN 2019-2023

Na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije i Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, Vlada FBiH je na 160. sjednici održanoj 25.10.2018. godine, usvojila **Akcioni plan 2019.-2023. godina**

za realizaciju Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023. godina (Zaključak V.broj: 1239/2018).

Ovaj Akcioni plan sadrži: **Prioriteta 7** (sedam), **Mjera 17** (sedamnaest) i **Aktivnosti 35** (trideset pet).

Prioritet br. 1. Bazna proizvodnja i proizvodnja pratećih materijala

Broj mjera dvije, broj aktivnosti dvije.

Mjera 1.1. - Analiza stanja bazne proizvodnje

Aktivnost 1.1.1. - Izrada analize stanja bazne proizvodnje ITOKO FBiH

Mjera 1.2. - Analiza stanja proizvodnje pratećih materijala za potrebe ITOKO

Aktivnost 1.2.1. - Izrada analize stanja proizvodnje pratećih materijala ITOKO FBiH

Prioritet br. 2. Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta

Broj mjera četiri, broj aktivnosti: 11.

Mjera 2.1. - Pokretanje inicijativa za izradu zakonske regulative

Aktivnost 2.1.1. - Inicijativa za izmjene Zakona o doprinosima,

Aktivnost 2.1.2. - Inicijativa za izmjene Zakona o porezu na dohodak,

Aktivnost 2.1.3. - Inicijativa za donošenje Zakona o poticaju izvoza,

Aktivnost 2.1.4. - Inicijativa za izmjene Zakona o fiskalnim sistemima,

Aktivnost 2.1.5. - Inicijativa za izmjene Zakona o porezu na dobit.

Mjera 2.2. - Kvalitena promocija domaće industrije

Aktivnost 2.2.1. - Promocija ITOKO FBiH.

Mjera 2.3. - Raditi na eliminaciji svih oblika sive ekonomije

Aktivnost 2.3.1. - Realizacija mjera iz Općeg plana borbe protiv korupcije Vlade FBiH,

Mjera 2.4. - Formirati klasere

Aktivnost 2.4.1. - Pokretanje inicijative za izradu Strategije razvoja klastera u BiH/FBiH,

Aktivnost 2.4.2. - Formiranje klastera ITOKO BiH/FBiH,

Aktivnost 2.4.3. - Učlanjenje u EU udruženja klastera,

Aktivnost 2.4.4. - Stvaranje uslova za korištenje sredstava predpristupne pomoći.

Prioritet br. 3. Rasterećenje privrede

Broj mjera: jedna, broj aktivnosti: dvije.

Mjera 3.1. - Izrada analize i pokretanje inicijative za izradu zakonske regulative kojom se uređuje oblasti fiskalnih i parafiskalnih opterećenja privrede

Aktivnost 3.1.1. - Izrada analize broja fiskalnih i parafiskalnih opterećenja privrednih društava,

Aktivnost 3.1.2. - Pokretanje inicijativa za smanjenje ili ukidanje fiskalnih i parafiskalnih nameta.

Prioritet br. 4. Povećanje stepena konkurentnosti domaćih proizvođača

Broj mjera: tri, broj aktivnosti: pet.

Mjera 4.1. - Modernizacija proizvodnje

Aktivnost 4.1.1. - Permanentno investiranje u stalna sredstva – mašine, oprema,

Aktivnost 4.1.2. - Realizacija Programa utroška dijela sredstva utvrđenih u Budžetu Federacije BiH.

Mjera 4.2. - Usavršavanje postojećeg kadra

Aktivnost 4.2.1. - Permanentna obuka i zadržavanje postojećeg kadra.

Mjera 4.3. - Prilagođavanje sistema obrazovanja potrebama privrede

Aktivnost 4.3.1. - Prilagođavanje mreže srednjih škola potrebama privrede

Aktivnost 4.3.2. - Uspostavljanje saradnje srednjih škola sa kompanijama na polju obavljanja praktične nastave.

Prioritet br. 5. Stvaranje domaćih brendova

Broj mjera: jedna, broj aktivnosti: tri.

Mjera 5.1. - Ostvarivanje saradnje sa naučno-obrazovnim ustanovama i drugim institucijama

Aktivnost 5.1.1. - Uspostava saradnje ITOKO sa NOU i drugim institucijama,

Aktivnost 5.1.2. - Edukacija privrednika u vezi sa brendiranjem proizvoda,

Aktivnost 5.1.3. - Promocija BH kompanija - BH brenda na inostranim tržištima

Prioritet br. 6. Upućivanje inicijativa ka Vijeću ministara BiH

Broj mjera: tri, broj aktivnosti: pet.

Mjera 6.1. - Usklađivanje Carinskih tarifa

Aktivnost 6.1.1. - Izrada Izmjena i dopuna Zakona o carinskoj tarifi-carinske stope

Aktivnost 6.1.2. - Izrada Izmjena i dopuna Zakona o carinskoj tarifi-repromaterijali

Mjera 6.2. - Usklađivanje Akciza

Aktivnost 6.2.1. – Inicijativa za izradu Izmjena i dopuna Zakona o akcizama BiH/ Pravidnik o primjeni Zakona o akcizama u BiH

Mjera 6.3. - Uređenje sistema Javnih nabavki

Aktivnost 6.3.1. - Pokretanje inicijative za izradu izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama

Aktivnost 6.3.2. - Pokretanje inicijative za Izmjenu Zakona o PDV-u

Prioritet br. 7. Sistemi kvaliteta i standardizacija

Broj mjera: tri, broj aktivnosti: 7 sedam.

Mjera 7.1. - Proizvodnja po zahtjevima Evropskih standarda

Aktivnost 7.1.1. - Donošenje BAS standarda iz oblasti ITOKO,

Aktivnost 7.1.2. - Akreditacija tijela za ocjenu usklađenosti u području ITOKO,

Aktivnost 7.1.3. - Edukacija proizvođača.

Mjera 7.2. - Uvođenje Sistema kvaliteta

Aktivnost 7.2.1. - Uvođenja Sistema kvaliteta u privredna društva ITOKO,

Aktivnost 7.2.2. - Edukacija proizvođača o Sistemima kvaliteta,

Aktivnost 7.2.3. - Realizacija Programa utroška dijela sredstva utvrđenih u Budžetu Federacije BiH.

Mjera 7.3. - Preuzimanje EU direktiva u domaće zakonodavstvo

Aktivnost 7.3.1. - Preuzimanje direktiva EU koje se odnose na oblast ITOKO

4.4. IZMJENE I DOPUNE AKCIONOG PLANA 2019-2023

Na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije i Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, Vlada FBiH je 233. sjednici održanoj 28.08.2020. godine usvojila **Izmjene i dopune Akcionog plana 2019-2023. godina.**

Kao novi, osmi Prioritet, uvršteno je „Prevazilaženje stanja uzrokovano pojavom koronavirusa (COVID-19)“, a čiji je cilj: „Pomoć privrednim društvima da prevaziđu nastale probleme u poslovanju“.

Tekst Izmjena i dopuna Akcionog plana 2019.-2023. godina za realizaciju Strategije sadrži:

- ukupno 8 (osam) prioriteta,
- 18 (osamnaest) mjera i
- 49 (četrdesetdevet) aktivnosti.

PRIORITET 1. Bazna proizvodnja i proizvodnja pratećih materijala

Prioritet obuhvata dvije mjere i dvije aktivnosti.

Mjera 1.1. Analiza stanja bazne proizvodnje

Aktivnost 1.1.1. Izrada analize stanja bazne proizvodnje ITOKO FBiH

Mjera 1.2. Analiza proizvodnje pratećih materijala za potrebe industrije tekstila, odjeće, kože i obuće

Aktivnost 1.2.1. Izrada analize stanja proizvodnje pratećih materijala ITOKO FBiH.

PRIORITET 2. Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta

Prioritet sadrži četiri mjere i jedanaest aktivnost.

Mjera 2.1. Pokretanje inicijative za izradu zakonske regulative

Aktivnost 2.1.1. Inicijativa za izmjene Zakona o doprinosima

Aktivnost 2.1.2. Inicijativa za izmjene Zakona o porezu na dohodak

Aktivnost 2.1.3. Inicijativa za donošenje Zakona o poticaju izvoza

Aktivnost 2.1.4. Inicijativa za izmjene Zakona o fiskalnim sistemima

Aktivnost 2.1.5. Inicijativa za donošenje Zakona o porezu na dobit

Mjera 2.2. Kvalitetna promocija domaće industrije

Aktivnost 2.2.1. Promocija ITOKO FBiH

Mjera 2.3. Rad na eliminaciji sive ekonomije

Aktivnost 2.3.1. Realizacija mjera iz Općeg plana borbe protiv korupcija Vlade FBiH

Mjera 2.4. Formirati klastere

Aktivnost 2.4.1. Pokretanje inicijative za izradu Strategije razvoja klastera u BiH/FBiH

Aktivnost 2.4.2. Formiranje klastera ITOKO BiH/FBiH

Aktivnost 2.4.3. Učlanjenje u EU udruženja klastera

Aktivnost 2.4.4. Stvaranje uslova za korištenje sredstava predpristupne pomoći

PRIORITET 3. Rasterećenje privrede

Prioritet ima jednu mjeru i dvije aktivnosti.

Mjera 3.1. Izrada analize i pokretanje inicijative za izradu zakonske regulative kojom se uređuje oblast fiskalnih i parafiskalnih opterećenja privrede

Aktivnost 3.1.1. Izrada analize broja fiskalnih i parafiskalnih opterećenja privrednih društava

Aktivnost 3.1.2. Pokretanje inicijativa za smanjenje ili ukidanje fiskalnih i parafiskalnih nameta

PRIORITET 4. Povećanje stepena konkurentnosti domaćih proizvođača

Prioritet se sastoji od tri mjere i pet aktivnosti.

Mjera 4.1. Modernizacija proizvodnje

Aktivnost 4.1.1. Permanentno investiranje u stalna sredstva – mašine, oprema i dr.

Aktivnost 4.1.2. Realizacija Programa utroška dijela sredstva utvrđenih u Budžetu Federacije BiH

Mjera 4.2. Usavršavanje postojećeg kadra

Aktivnost 4.2.1. Permanentna obuka i zadržavanje postojećeg kadra

Mjera 4.3. Prilagođavanje sistema obrazovanja potrebama privrede

Aktivnost 4.3.1. Prilagođavanje mreže srednjih škola potrebama privrede

Aktivnost 4.3.2. Uspostavljanje saradnje srednjih škola sa kompanijama polju obavljanja praktične nastave

PRIORITET 5. Stvaranje domaćih brendova

Prioritet sadrži jednu mjeru i tri aktivnosti.

Mjera 5.1. Ostvarivanje saradnje sa naučno-obrazovnim ustanovama i drugim institucijama.

Aktivnost 5.1.1. Uspostava saradnje ITOKO sa NOU i drugim institucijama

Aktivnost 5.1.2. Edukacija privrednika u vezi sa brendiranjem proizvoda

Aktivnost 5.1.3. Promocija BH kompanija – BH brenda na inostranim tržištima

PRIORITET 6. Upućivanje inicijativa ka Vijeću ministara Bosne i Hercegovine

Prioritet sadrži tri mjere i pet aktivnosti.

Mjera 6.1. Usklađivanje Carinskih tarifa.

Aktivnost 6.1.1. Izrada Izmjena i dopuna Zakona o carinskoj tarifi – carinske stope

Aktivnost,6.1.2. Izrada Izmjena i dopuna Zakona o carinskoj tarifi – uvoz repromaterijala

Mjera 6.2. Usklađivanje Akciza

Aktivnost 6.2.1. Izrada Izmjena i dopuna Zakona o akcizama BiH/ Pravilnik o primjeni Zakona o akcizama u BiH

Mjera 6.3. Uređenje sistema Javnih nabavki.

Aktivnost 6.3.1. Pokretanje Inicijative za Izradu izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama

Aktivnost 6.3.2. Pokretanje Inicijative za Izmjenu Zakona o PDV-u

PRIORITET 7. Sistem kvaliteta i standardizacija

Prioritet sadrži tri mjere i sedam aktivnosti.

Mjera 7.1. Proizvodnja po zahtjevima Evropskih standarda

Aktivnost 7.1.1. Donošenje BAS standarda iz oblasti ITOKO

Aktivnost 7.1.2. Akreditacija tijela za ocjenu usklađenosti u području ITOKO

Aktivnost 7.1.3. Edukacija proizvođača

Mjera 7.2. Uvođenje Sistema kvaliteta

Aktivnost 7.2.1. Uvođenja Sistema kvaliteta u privredna društva ITOKO

Aktivnost 7.2.2. Edukacija proizvođača o Sistemu kvaliteta

Aktivnost 7.2.3. Realizacija Programa utroška dijela sredstva utvrđenih u Budžetu Federacije BiH

Mjera 7.3. Preuzimanje Evropskih direktiva u domaće zakonodavstvo

Aktivnost 7.2.1. Preuzimanje direktiva EU koje se odnose na oblast ITOKO

Prioritet 8. Prevazilaženje stanja uzrokovanih pojavom koronavirusa (COVID-19)

Prioritet sadrži jednu mjeru i četrnaest aktivnosti.

Mjera 8.1. Ublažavanju ekonomskih posljedica prouzrokovanih pojavom koronavirusa (COVID-19)

Aktivnost 8.1.1. Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH

Aktivnost 8.1.2. Donošenje Uredbe o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u Federaciji Bosne i Hercegovine

Aktivnost 8.1.3. Primjena Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja Garantnim fondom

Aktivnost 8.1.4. Odgoda plaćanja kreditnih obaveza korisnicima kredita po programima Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije

Aktivnost 8.1.5. Program utroška sredstava „Tekući transferi i drugi tekući rashodi Subvencije za uvezivanje radnog staža“

Aktivnost 8.1.6. Program „Trajni revolving fond Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije“

Aktivnost 8.1.7. Analiza stanja privrede prouzrokovano pandemijom COVID-19

Aktivnost 8.1.8. Informisanje privrednih društava o pojavi i posljedicama koronevirusa COVID-19

Aktivnost 8.1.9. Edukacija privrednika o mogućnostima poslovnog djelovanja u uslovima pojave koronevirusa COVID-19

Aktivnost 8.1.10. Informisanje privrednih društava o „Plavom vodiču“ Evropske unije o proizvodima

Aktivnost 8.1.11. Mjere na povećanju i pokretanju proizvodnje lične zaštitne opreme

Aktivnost 8.1.12. Pokretanje inicijative za preuzimanje Direktive (EU) 2016/425 o ličnoj zaštitnoj opremi i o stavljanju van snage Direktive 89/686/EEZ

Aktivnost 8.1.13. Preporuke (EU) 2020/403 od 16.03.2020. godine

Aktivnost 8.1.14. Međunarodna podrška Sektoru tekstila, odjeće i obuće u BiH/FBiH

5. PRAĆENJE PROVOĐENJA AKCIONIH PLANOVA I IZVJEŠTAVANJE

Za praćenje i izvještavanje o provođenju Akcionog plana zaduženi su Federalno ministarstvo energije rudarstva i industrije i Privredna/Gospodarska komora Federacije Bosne i Hercegovine. Prikupljanje relevantnih podataka, odnosno mjerljivih indikatora izvršenja aktivnosti vrši se kontinuirano, putem informacija dobivenih od nadležnih institucija na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini (ministarstava, instituta, zavoda, agencija i sl.), objava u službenim glasilima u Bosni i Hercegovini, redovnim praćenjem sjednica Vlade FBiH i drugo.

Shodno zaključcima Vlade FBiH, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije u saradnji sa Privrednom/Gospodarskom komorom Federacije Bosne i Hercegovine je redovno pratilo, analiziralo i izvještavalo Vladu FBiH o provođenju aktivnosti iz Akcionog plana.

5.1. IZVJEŠTAJ ZA 2013. GODINU

Prvi izvještaj o provođenju Akcionog plana koji se na izvještajni period koji obuhvata **2013. godinu** usvojen je na 120. sjednici Vlade FBiH, održanoj 19.06.2014. godine (Zaključak V.broj: 1156/2014). Dalje izvještavanje Vlade FBiH i Upravnog odbora Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, planirano je jednom godišnje. Analiza stanja u ovoj industrijskoj grani, a u odnosu na podatke iznesene u Strategiji, izvršena je prema dostupnim podacima i to za:

a. Fizički obim proizvodnje po djelatnostima

Podacima Federalnog zavoda za statistiku koji se odnose na Indekse industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine i nivoe KD 13, KD 14 i KD 15, imaju sljedeće vrijednosti:

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Prpizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
2013.	105,3	108,3	112,2	109,9	106,7	109,6

©2010=100

Evidentno je povećanje vrijednosti Indeksa proizvodnje, kako u svim nivoima Klasifikacije djelatnosti industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine, tako i u odnosu na vrijednost povećanja proizvodnje u Industriji Federacije Bosne i Hercegovine.

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Prpizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
%	100	102,8	106,5	104,3	101,3	104,1

odnosno u Prerađivačkoj industriji na nivou Federacije Bosne i Hercegovine, osim u djelatnosti Proizvodnja kože i obuće čiji je indeks proizvodnje manji.

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Prpizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
%	97,2	100	103,6	101,5	98,5	101,2

b. Zastupljenost industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, po kantonima

U odnosu na situaciju koja je data u Strategiji, u 2012/2013. godini je došlo do pokretanja proizvodnje odjeće u Unsko-sanskom kantonu i proizvodnje tekstila u Bosansko-podrinjskom i Srednje-bosanskom kantonu. Međutim u posmatranom periodu, došlo je do obustavljanja proizvodnje tekstila u Kantonu Sarajevo. U ostalim kantonima je održan postojeći nivo proizvodnje.

Kanton	Pokrenuta proizvodnja	Obustavljena proizvodnja
Unsko-sanski	odjeće	-
Bosansko-podrinjski	tekstila	-
Srednje-bosanski	tekstila	-
Sarajevo	-	tekstila

c. Zaposlenost po djelatnostima

Podaci o broju zaposlenih u industriji Federacije Bosne i Hercegovine, prerađivačkoj industriji, proizvodnji tekstila, proizvodnji odjeće i proizvodnji kože i srodnih djelatnosti dati su tabelarno.

	2012.	2013.	2013-2012	2013/2012
Industrija FBiH	437.331	435.113	-2.218	99,49
Prerađivačka industrija	79.749	79.782	33	100,04
Proizvodnja tekstila	5.170	4.887	-283	94,52
Proizvodnja odjeće	7.695	6.907	-788	89,75
Proizvodnja kože	7.340	7.631	291	103,96
Σ ITOKO	20.205	19.425	-780	95,24

Udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće smanjio se kako u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine za 0,16 %, tako i u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji za 0,99 %.

	2012. (%)	2013. (%)
Industrija FBiH/ ITOKO FBiH	4,62	4,46
Prerađivačka industrija FBiH/ ITOKO FBiH	25,33	24,34

Odnos zaposlenika u okviru industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine, pokazuje da se povećao udio zaposlenika u proizvodnji kože i da u 2013. godini iznosi 39,29 %, dok je u ostalim nivoima KD udio zaposlenika smanjen.

	2012. (%)	2013. (%)
Σ ITOKO	100	100
Proizvodnja tekstila	25,59	25,16
Proizvodnja odjeće	38,09	35,55
Proizvodnja kože	36,32	39,29

d. Prosječna plata u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto plaći u 2012. i 2013. godini, dati su tabelarno, sa iznosima u konvertibilnim markama (KM).

	2012.	2013.	2013-2012	2013/2012
Industrija FBiH	830	835	5	100,6
Prerađivačka industrija	581	586	5	100,8
Proizvodnja tekstila	374	357	- 17	95,4
Proizvodnja odjeće	336	320	- 16	95,2
Proizvodnja kože	375	352	- 23	93,8
Σ ITOKO	356	343	- 13	96,3

Kretanje odnosa prosječne neto plaće po zaposlenom u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine pokazuje da isti nastavlja trend pada iz prethodnog perioda. Nominalni iznos plaća u ovoj industrijskoj grani manji je za 13 KM, dok je umanjeno ovog iznosa u proizvodnji tekstila 17 KM, proizvodnji odjeće 16 KM i proizvodnji kože 23 KM. Istovremeno su plaće u industriji Federacije Bosne i Hercegovine i prerađivačkoj industriji porasle za 5 KM.

e. Ostali elementi Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci o ostalim elementima Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, bit će obrađeni u izvještaju za 2014. godinu, nakon objavljivanja Statističkog godišnjaka/Ijetopisa za 2014. godinu.

5.2. IZVJEŠTAJ ZA 2014. GODINU

Drugi izvještaj o provođenju Akcionog plana koji se na izvještajni period koji obuhvata **2014. godinu** usvojen je na 71. sjednici Vlade FBiH održanoj 29.09.2016. godine (Zaključak V.broj: 1822/2016). Dalje izvještavanje Vlade FBiH i Upravnog odbora Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, planirano je jednom godišnje, a vršit će se u skladu sa Izmjenama i dopunama Akcionog plana 2013-2018. Analiza stanja u ovoj industrijskoj grani, a u odnosu na podatke iznesene u Strategiji, izvršena je prema dostupnim podacima i to za:

a. Fizički obim proizvodnje po djelatnostima

Podacima Federalnog zavoda za statistiku koji se odnose na Indekse industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine i nivoe KD 13, KD 14 i KD 15, imaju sljedeće vrijednosti:

©2010=100

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
2014.	106.7	108.4	67.0	120.7	111.5	99.73

Evidentno je povećanje vrijednosti Indeksa proizvodnje kako u ukupnoj industriji Federacije Bosne i Hercegovine, tako i u prerađivačkoj industriji i svim granama tekstilne industrije osim u proizvodnji tekstila gdje je indeks znatno manji, što se onda odrazilo i na ukupni indeks proizvodnje u ovoj industrijskoj grani.

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
%	100	101,6	62.8	113.1	104,5	93.5

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
%	98,4	100	61.8	110.7	102.8	92.0

b. Zaposlenost po djelatnostima

Podaci o broju zaposlenih u industriji Federacije Bosne i Hercegovine, prerađivačkoj industriji, proizvodnji tekstila, proizvodnji odjeće i proizvodnji kože i srodnih djelatnosti dati su tabelarno.

	2013.	2014	2014-2013	2014/2013
Industrija FBiH	435.113	443.587	8.474	101.94
Prerađivačka industrija	79.782	84.997	5215	106.5
Proizvodnja tekstila	4.887	5.048	161	103.3
Proizvodnja odjeće	6.907	7.711	804	111.64
Proizvodnja kože	7.631	7.960	329	104.3
Σ ITOKO	19.425	20.719	1.294	106.6

Udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće povećao se kako u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine za 0,21 %, tako i u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji za 0,04 %.

	2012. (%)	2013. (%)	2014(%)
Industrija FBiH/ ITOKO FBiH	4,62	4,46	4.67
Prerađivačka industrija FBiH/ ITOKO FBiH	25,33	24,34	24.38

Odnos zaposlenika u okviru industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine, pokazuje da se povećao udio zaposlenika u proizvodnji odjeće i da u 2014. godini iznosi 37,21 %, dok je u ostalim nivoima KD udio zaposlenika smanjen.

	2012. (%)	2013. (%)	2014 (%)
Σ ITOKO	100	100	100
Proizvodnja tekstila	25,59	25,16	24,54
Proizvodnja odjeće	38,09	35,55	37,21
Proizvodnja kože	36,32	39,29	38,41

c. Prosječna plata u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto plaći u 2013. i 2014. godini, dati su tabelarno, sa iznosima u konvertibilnim markama (KM).

	2013.	2014	2014-2013	2014/2013
Industrija FBiH	835	833	2	100,6
Prerađivačka industrija	586	577	-9	98,5
Proizvodnja tekstila	357	358	1	100,3
Proizvodnja odjeće	320	328	8	102,5
Proizvodnja kože	352	350	-2	99,4
Σ ITOKO	343	345	2	100,6

Kretanje odnosa prosječne neto plaće po zaposlenom u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine pokazuje blagi porast osim u proizvodnji kože. Nominalni iznos plaća u ovoj industrijskoj grani za 2 KM, dok je porast u proizvodnji odjeće 8 KM, proizvodnji tekstila 1 KM, dok je pad u proizvodnji kože 2 KM. Istovremeno su plaće u industriji Federacije Bosne i Hercegovine i prerađivačkoj industriji porasle za 2 KM a u ukupnoj prerađivačkoj industriji su pale za 9 KM.

d. Ostali elementi Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci o ostalim elementima Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, bit će obrađeni u izvještaju za 2014. godinu, nakon objavljivanja Statističkog godišnjaka/ljetopisa za 2014. godinu.

5.3. IZVJEŠTAJ ZA 2015. GODINU

Treći izvještaj o provođenju Akcionog plana koji se na izvještajni period koji obuhvata **2015. godinu** usvojen je na 77. sjednici Vlade FBiH održanoj 10.11.2016. godine (Zaključak V.broj: 2008/2016).

Analiza stanja u ovoj industrijskoj grani, a u odnosu na podatke iznesene u Strategiji, izvršena je prema dostupnim podacima i to za:

a. Fizički obim proizvodnje po djelatnostima

Podacima Federalnog zavoda za statistiku koji se odnose na Indekse industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine i nivoe KD 13, KD 14 i KD 15, imaju sljedeće vrijednosti:

©2010=100

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
2015.	108.5	111.8	52.3	146.9	103.4	100.86

Evidentno je povećanje vrijednosti Indeksa proizvodnje kako u ukupnoj industriji Federacije Bosne i Hercegovine tako i u prerađivačkoj industriji i svim granama tekstilne industrije osim u proizvodnji tekstila gdje je indeks znatno manji, što se onda odrazilo i na ukupni indeks proizvodnje u ovoj industrijskoj grani.

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
%	100	103,04	48.2	135.39	95,3	93.0

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
%	97,04	100	46.78	131.4	92.5	90.2

b. Zaposlenost po djelatnostima

Podaci o broju zaposlenih u industriji Federacije Bosne i Hercegovine, prerađivačkoj industriji, proizvodnji tekstila, proizvodnji odjeće i proizvodnji kože i srodnih djelatnosti dati su tabelarno.

	2014	2015	2015-2014	2015/2014
Industrija FBiH	443.587	450.121	6.534	101.5
Prerađivačka industrija	84.997	86.428	1431	101.7
Proizvodnja tekstila	5.048	5.564	516	110.2
Proizvodnja odjeće	7.711	8.405	694	109.0
Proizvodnja kože	7.960	7.999	39	100.5
Σ ITOKO	20.719	21.968	1.249	106.0

Udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće povećao se kako u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine za 0,21 %, tako i u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji za 0,04 %.

	2013. (%)	2014 (%)	2015 (%)
Industrija FBiH/ ITOKO FBiH	4,46	4.67	4.88
Prerađivačka ind. FBiH/ ITOKO FBiH	24,34	24.38	25.41

Odnos zaposlenika u okviru industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine, pokazuje da se povećao udio zaposlenika u svim nivoima KD u 2015. godini.

	2013. (%)	2014 (%)	2015 (%)
Σ ITOKO	100	100	100
Proizvodnja tekstila	25,16	24.54	25.32
Proizvodnja odjeće	35,55	37.21	38.26
Proizvodnja kože	39,29	38.41	36.41

c. Prosječna plata u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto plaći u 2014. i 2015. godini, dati su tabelarno, sa iznosima u konvertibilnim markama (KM).

	2014	2015	2015-2014	2015/2014
Industrija FBiH	833	830	-3	99,6
Prerađivačka industrija	577	572	-5	99.1
Proizvodnja tekstila	358	371	13	103.6
Proizvodnja odjeće	328	333	5	101.5
Proizvodnja kože	350	349	- 1	99.7
Σ ITOKO	345	351	6	101.7

Kretanje odnosa prosječne neto plaće po zaposlenom u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine pokazuje blagi porast osim u proizvodnji kože. Nominalni iznos plaća u ovoj industrijskoj grani veći je za 6 KM, dok je porast u proizvodnji odjeće 5 KM, proizvodnji tekstila 13 KM dok je pad u proizvodnji kože 1 KM. Istovremeno su plaće u industriji Federacije Bosne i Hercegovine i prerađivačkoj industriji pale za 3 KM a u ukupnoj prerađivačkoj industriji su pale za 5 KM.

d. Ostali elementi Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci o ostalim elementima Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, bit će obrađeni u izvještaju za 2015. godinu, nakon objavljivanja Statističkog godišnjaka/ljetopisa za 2015. godinu.

e. Trajni revolving fond

Kroz Program Trajnog revolving fonda kod Union banke d.d. Sarajevo za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita za 2015. godinu privrednim društvima iz iz oblasti tekstilne industrije ukupno je dodjeljeno 1.614.000,00 KM.

Korisnici sredstava Trajnog revolving fonda kod Union banke d.d. Sarajevo za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita za 2015. godinu:

„CONITA“ d.o.o Tešanj – proizvodnja odjeće.....	300.000,00 KM
„ZVRKO“ d.o.o Travnik – proizvodnja obuće.....	200.000,00 KM
„DELIBAŠIĆ POLIURETANI“ Kakanj - proizvodnja odjeće...514.000,00 KM	
„Alma Ras“ d.o.o Olovo– proizvodnja odjeće.....	600.000,00 KM
Ukupno.....	1.614.000,00 KM

5.4. IZVJEŠTAJ ZA 2016. GODINU

Četvrti izvještaj o provođenju Akcionog plana koji se na izvještajni period koji obuhvata **2016. godinu** usvojen je na 111. sjednici Vlade FBiH, održanoj 13.07.2017. godine (Zaključak V.broj: 995/2017). Analiza stanja u ovoj industrijskoj grani, izvršena je prema dostupnim podacima za:

a. Fizički obim proizvodnje po djelatnostima

Podacima Federalnog zavoda za statistiku koji se odnose na Indekse industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine i nivoe KD 13, KD 14 i KD 15, imaju sljedeće vrijednosti:

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
2016.	107,6	115,2	80,6	123,4	101,3	101,76

©2010=100

Evidentno je povećanje vrijednosti Indeksa proizvodnje kako u ukupnoj industriji Federaciji Bosne i Hercegovine tako i u prerađivačkoj industriji i svim granama tekstilne industrije osim u proizvodnji tekstila gdje je indeks znatno manji, što se onda odrazilo i na ukupni indeks proizvodnje u ovoj industrijskoj grani.

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
%	100	107,06	74,90	114,68	94,14	94,57

	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
%	100	69,96	107,11	87,93	88,33

b. Zaposlenost po djelatnostima

Podaci o broju zaposlenih u industriji Federacije Bosne i Hercegovine, prerađivačkoj industriji, proizvodnji tekstila, proizvodnji odjeće i proizvodnji kože i srodnih djelatnosti dati su tabelarno.

	2015.	2016.	2016-2015	2016/2015
Industrija FBiH	450.121	457.974	7.853	101,74
Prerađivačka industrija	86.428	88.631	2.203	102,54
Proizvodnja tekstila	5.564	5.043	- 521	90,63
Proizvodnja odjeće	8.405	9.150	745	108,86
Proizvodnja kože	7.999	7.427	- 572	92,84
Σ ITOKO	21.968	21.620	- 348	98,41

Nakon što se u 2015. godini, udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće povećao kako u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine za 0,21%, tako i u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji za 0,04%. U 2016. godini došlo je do smanjenja ovog udjela, udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće smanjio se u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine za 0,16%, a u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji za 1,02%.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)
Industrija FBiH/ ITOKO FBiH	4.67	4.88	4,72
Prerađivačka industrija FBiH/ITOKO FBiH	24.38	25.41	24,39

Odnos zaposlenika u okviru industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine, pokazuje da se povećao udio zaposlenika u svim nivoima KD u 2015.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)
Σ ITOKO	100	100	100
Proizvodnja tekstila	24.54	25.32	23,32
Proizvodnja odjeće	37.21	38.26	42,33
Proizvodnja kože	38.41	36.41	34,35

U 2016. godini, u odnosu na broj zaposlenika u Industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji BiH, do smanjenja udjela zaposlenika došlo je u Proizvodnji tekstila za 2,00% i u Proizvodnji kože za 2,06%. Povećanje broja zaposlenika ostvareno je u Proizvodnji odjeće za 4,07%.

c. Prosječna plata u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o prosječnoj mjesečnoj isplaćenju neto plaći u 2015. i 2016. godini, dati su tabelarno, sa iznosima u konvertibilnim markama (KM).

	2015	2016	2016-2015	2016/2015
Industrija FBiH	830	839	9	101,08
Prerađivačka industrija	572	595	23	104,02
Proizvodnja tekstila	371	407	36	109,70
Proizvodnja odjeće	333	392	59	117,71
Proizvodnja kože	349	389	40	111,46
Σ ITOKO	351	396	45	112,82

Kretanje odnosa prosječne neto plaće po zaposlenom u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine pokazuje porast u svim dijelovima.

Nominalni iznos plaća u ovoj industrijskoj grani veći je za 45 KM, dok je porast u proizvodnji odjeće 59 KM, proizvodnji tekstila 36 KM i proizvodnji kože 40 KM.

Istovremeno su plaće u industriji Federacije Bosne i Hercegovine i prerađivačkoj industriji porasle za 9 KM a u ukupnoj prerađivačkoj industriji za 23 KM.

d. Ostali elementi Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci o ostalim elementima Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, bit će obrađeni u izvještaju za 2016. godinu, nakon objavljivanja Statističkog godišnjaka/ljetopisa za 2016. godinu.

U odnosu na raspoložive podatke, važno je istaći da je **povećan izvoz** u Odsjecima klasifikacije:

- 62 - Predivo, tkanine i tekstilni proizvodi za 14,4%,
- 83 – Torbe, tašne, neseseri i slični proizvodi za 38,5%,
- 84 – Odjeća za 4,6%,
- 85 - Obuća za 0,4%

U prvih 20 najzačajnih izvoznih proizvoda, nalaze se tri iz oblasti Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće i to:

- 9401610000 Tapacirana sjedišta učešće 1,5%
- 6403911800 Ostala ženska obuća učešće 1,4%
- 6403999800 Ostala ženska obuća, sa gornjim dijelom od kože učešće 1,1%.

Istovremeno je **smanjen uvoz** u Odsjecima:

- 21 – Sirova koža i krzno za 4,0%,
- 61 – Koža, krzno i proizvodi od kože i krzna za 0,1%.

e. Trajni revolving fond

Kroz Program Trajnog revolving fonda kod Union banke d.d. Sarajevo za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita za 2016. godinu privrednim društvima iz iz oblasti tekstilne industrije, do dana usvajanja ovog izvještaja, ukupno je dodjeljeno 950.000,00 KM.

Korisnici sredstava Trajnog revolving fonda kod Union banke d.d. Sarajevo za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita za 2016. godinu:

„KARADŽA-TRADE-KAŠMIR“ d.o.o. Bugojno.....	500.000,00 KM
„TEKSTILNA INDUSTRIJA“ d.o.o. Mostar.....	<u>450.000,00 KM</u>
Ukupno.....	950.000,00 KM

f. Zastupljenost proizvodnje industrije tekstila, odjeće, kože i obuće po kantonima

U odnosu na 2015. godinu i u 2016. godini se održala postojeća zastupljenost proizvodnje industrije tekstila, odjeće, kože i obuće po kantonima.

Sve tri djelatnosti: Proizvodnja tekstila, Proizvodnja odjeće i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljene su u: Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Srednjobosanskom kantonu.

Djelatnosti: Proizvodnja tekstila i Proizvodnja odjeće zastupljene su u Unsko-sanskom i Bosansko-podrinjskom kantonu.

Djelatnosti: Proizvodnja tekstila i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljena je u Kantonu Sarajevo.

Djelatnost: Proizvodnja kože i srodnih proizvoda, zastupljena je u Posavskom i Zapadno-hercegovačkom kantonu.

Djelatnost: Proizvodnja odjeće zastupljena je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

U Kantonu 10. se neobavljaju djelatnosti iz oblasti Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće.

5.5. IZVJEŠTAJ ZA 2017. GODINU

Peti izvještaj o provođenju Akcionog plana koji se na izvještajni period koji obuhvata **2017. godinu** usvojen je na 148. sjednici Vlade FBiH održanoj 28.06.2018. godine (Zaključak V.broj: 842/2018).

Analiza stanja u ovoj industrijskoj grani, izvršena je prema dostupnim podacima za:

a. Fizički obim proizvodnje po djelatnostima

Podacima Federalnog zavoda za statistiku koji se odnose na Indekse industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine i nivoe KD 13, KD 14 i KD 15, imaju sljedeće vrijednosti:

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
2017.	103,6	104,5	118,4	96,5	102,1	105,7

©2010=100

Evidentno je povećanje vrijednosti Indeksa proizvodnje, kako u ukupnoj industriji Federaciji Bosne i Hercegovine, tako i u prerađivačkoj industriji i svim granama tekstilne industrije osim u proizvodnji odjeće gdje je indeks znatno manji, što se direktno odrazilo i na ukupni indeks proizvodnje u ovoj industrijskoj grani.

b. Zaposlenost po djelatnostima

Podaci o broju zaposlenih u industriji Federacije Bosne i Hercegovine, prerađivačkoj industriji, proizvodnji tekstila, proizvodnji odjeće i proizvodnji kože i srodnih djelatnosti dati su tabelarno.

	2016.	2017.	2017-2016	2017/2016
Industrija FBiH	457.974	505.201	47.227	110,3
Prerađivačka industrija	88.631	100.052	11.421	112,9
Proizvodnja tekstila	5.043	5.492	449	108,9
Proizvodnja odjeće	9.150	9.598	448	104,9
Proizvodnja kože	7.427	8.356	929	112,5
Σ ITOKO	21.620	23.446	1.826	108,4

U 2017. godini udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine iznosio je 4,64 %, dok je udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji iznosio 23,43%.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)
Industrija FBiH/ ITOKO FBiH	4.67	4.88	4,72	4,64
Prerađivačka ind.FBiH/ITOKO FBiH	24.38	25.41	24,39	23,43

Odnos zaposlenika u okviru industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine, pokazuje da se povećao udio zaposlenika u svim nivoima KD u 2017. godini.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)
Σ ITOKO	100	100	100	100
Proizvodnja tekstila	24.54	25.32	23,32	23,42
Proizvodnja odjeće	37.21	38.26	42,33	40,93
Proizvodnja kože	38.41	36.41	34,35	35,63

U 2017. godini, u odnosu na broj zaposlenika u Industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji BiH, do smanjenja udjela zaposlenika došlo je u Proizvodnji odjeće za 1,40%. Povećanje broja zaposlenika ostvaren je u Proizvodnji tekstila za 0,10% i Proizvodnji kože za 1,28%.

c. Prosječna plata u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto plaći u 2016. i 2017. godini, dati su tabelarno, sa iznosima u konvertibilnim markama (KM).

	2016	2017	2017-2016	2017/2016
Industrija FBiH	839	860	21	102,50
Prerađivačka industrija	595	626	31	105,21
Proizvodnja tekstila	407	433	26	106,38
Proizvodnja odjeće	392	413	21	105,35
Proizvodnja kože	389	398	11	102,31
Σ ITOKO	396	415	19	104,79

Kretanje odnosa prosječne neto plaće po zaposlenom u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine pokazuje porast u svim dijelovima. Nominalni iznos plaća u ovoj industrijskoj grani veći je za 19 KM, dok je porast u proizvodnji odjeće 21 KM, proizvodnji tekstila 26 KM i proizvodnji kože 11 KM. Istovremeno su plaće u industriji Federacije Bosne i Hercegovine i prerađivačkoj industriji porasle za 31 KM a u ukupnoj prerađivačkoj industriji za 21 KM.

d. Ostali elementi Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci o ostalim elementima Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, bit će obrađeni u izvještaju za 2017. godinu, nakon objavljivanja Statističkog godišnjaka/Ijetopisa za 2017. godinu.

e. Trajni revolving fond

Kroz Program Trajnog revolving fonda kod Union banke d.d. Sarajevo za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita za 2017. godinu privrednim društvima iz iz oblasti tekstilne industrije, do dana usvajanja ovog izvještaja, ukupno je dodjeljeno 400.000,00 KM, privrednom društvu „FAIK“ d.o.o. Novi Travnik.

f. Zastupljenost proizvodnje industrije tekstila, odjeće, kože i obuće po kantonima

U odnosu na 2016. godinu, u 2017. godini se održala postojeća zastupljenost proizvodnje industrije tekstila, odjeće, kože i obuće po kantonima.

Sve tri djelatnosti: Proizvodnja tekstila, Proizvodnja odjeće i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljene su u: Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Srednjobosanskom kantonu.

Djelatnosti: Proizvodnja tekstila i Proizvodnja odjeće zastupljene su u Unsko-sanskom i Bosansko-podrinjskom kantonu.

Djelatnosti: Proizvodnja tekstila i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljena je u Kantonu Sarajevo.

Djelatnost: Proizvodnja kože i srodnih proizvoda, zastupljena je u Posavskom i Zapadno-hercegovačkom kantonu. Djelatnost: Proizvodnja odjeće zastupljena je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

U Kantonu 10. se ne obavljaju djelatnosti iz oblasti Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće.

g. Izrada Akcionog plana 2019.-2023. godina

Kako se sa Akcionim planom 2013.-2018. godina, planirane aktivnosti završavaju sa 2018. godinom, potrebno je preduzeti aktivnosti na izradi Akcionog plana 2019.-2023. godina za realizaciju Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023. godina.

Ovu aktivnost treba, zajednički, da realizuju Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije i Privredna/Gospodarska komora Federacije Bosne i Hercegovine u roku od 90 dana od dana usvajanja ovog Izvještaja i isti dostave Vladi Federacije Bosne i Hercegovine na razmatranje i usvajanje.

5.6. IZVJEŠTAJ ZA 2018. GODINU

Šesti izvještaj o provođenju Akcionog plana 2013.-2018. godina za realizaciju Strategije, za izvještajni period koji obuhvata **2018. godinu**, usvojen je na 190. sjednici Vlade FBiH održanoj 12.09.2019. godine (Zaključak V.broj: 1033/2019). **Dalje izvještavanje** Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Upravnog odbora

Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, planirano je jednom godišnje, a **vršit će se u skladu sa Akcionim planom 2019-2023. godina.**

Analiza stanja u ovoj industrijskoj grani, izvršena je prema dostupnim podacima za:

a. Fizički obim proizvodnje po djelatnostima

Podacima Federalnog zavoda za statistiku koji se odnose na Indekse industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine i nivoe KD 13, KD 14 i KD 15, imaju sljedeće vrijednosti:

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i obuće	Σ ITOKO FBiH
2017.	106,5	107,5	125,2	94,4	103,9	107,83
2018.	107,4	107,2	102,4	112,6	102,0	105,66

@2015=100

Evidentno je povećanje vrijednosti Indeksa proizvodnje, kako u ukupnoj industriji Federaciji Bosne i Hercegovine, tako i u prerađivačkoj industriji i svim granama tekstilne industrije, što se direktno odrazilo i na ukupni indeks proizvodnje u ovoj industrijskoj grani.

b. Zaposlenost po djelatnostima

Podaci o broju zaposlenih u industriji Federacije Bosne i Hercegovine, prerađivačkoj industriji, proizvodnji tekstila, proizvodnji odjeće i proizvodnji kože i srodnih djelatnosti dati su tabelarno.

	2017.	2018.	2018-2017	2018/2017
Industrija FBiH	505.201	519.800	14.599	102,3
Prerađivačka industrija	100.052	105.098	5.046	105,0
Proizvodnja tekstila	5.492	5.646	154	102,8
Proizvodnja odjeće	9.598	10.103	505	105,2
Proizvodnja kože	8.356	8.686	330	103,9
Σ ITOKO	23.446	24.435	989	104,2

U 2018. godini udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine iznosio je 4,70 %, dok je udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji iznosio 23,24%.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)	2018.(%)
Industrija FBiH/ ITOKO FBiH	4.67	4.88	4,72	4,64	4,70
Prerađivačka industrija FBiH/ITOKO FBiH	24.38	25.41	24,39	23,43	23,24

Odnos zaposlenika u okviru industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine, pokazuje da se povećao udio zaposlenika u svim nivoima KD u 2017. godini.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)	2018. (%)
Σ ITOKO	100	100	100	100	100
Proizvodnja tekstila	24,54	25,32	23,32	23,42	23,10
Proizvodnja odjeće	37,21	38,26	42,33	40,93	41,34
Proizvodnja kože	38,41	36,41	34,35	35,63	35,56

c. Prosječna plata u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto plaći u 2017. i 2018. godini, dati su tabelarno, sa iznosima u konvertibilnim markama (KM).

	2017	2018	2018-2017	2018/2017
Industrija FBiH	860	889	29	103,37
Prerađivačka industrija	626	646	20	103,19
Proizvodnja tekstila	433	461	28	106,46
Proizvodnja odjeće	413	413	0	100,00
Proizvodnja kože	398	401	3	100,75
Σ ITOKO	415	425	10	102,40

Kretanje odnosa prosječne neto plaće po zaposlenom u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine pokazuje porast u proizvodnji tekstila za 28 KM i proizvodnji kože za 3 KM. Plaće u proizvodnji odjeće ostale su u istom iznosu kao i u 2017. godini. Istovremeno su plaće u industriji Federacije Bosne i Hercegovine i prerađivačkoj industriji porasle za 29 KM a u ukupnoj prerađivačkoj industriji za 20 KM.

d. Ostali elementi Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci o ostalim elementima Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, bit će obrađeni u izvještaju za 2018. godinu, nakon objavljivanja Statističkog godišnjaka/ljetopisa za 2018. godinu.

d. Trajni revolving fond

Kroz Program Trajnog revolving fonda kod Union banke d.d. Sarajevo za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita za 2018. godinu privrednim društvima iz iz oblasti tekstilne industrije, do dana usvajanja ovog izvještaja, ukupno je dodjeljeno 1.050.000,00 KM, privrednim društvima: „MAKAMA“ d.o.o. Bugojno i „KOTEX“ d.o.o. Tešanj.

e. Zastupljenost proizvodnje industrije tekstila, odjeće, kože i obuće po kantonima

U odnosu na 2017. godinu, u 2018. godini se održala postojeća zastupljenost proizvodnje industrije tekstila, odjeće, kože i obuće po kantonima.

Sve tri djelatnosti: Proizvodnja tekstila, Proizvodnja odjeće i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljene su u: Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Srednjobosanskom kantonu. Proizvodnja tekstila i Proizvodnja odjeće zastupljene su u Unsko-sanskom i Bosansko-podrinjskom kantonu. Proizvodnja tekstila i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljena je u Kantonu Sarajevo. Proizvodnja kože i srodnih proizvoda,

zastupljena je u Posavskom i Zapadno-hercegovačkom kantonu. Proizvodnja odjeće zastupljena je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, dok se u Kantonu 10. se ne obavljaju djelatnosti iz oblasti Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće.

5.7. IZVJEŠTAJ ZA 2019. GODINU

Sedmi izvještaj o provođenju Akcionog plana 2019-2023. godina za realizaciju Strategije, za **2019. godinu**, usvojen je na 229. sjednici Vlade FBiH održanoj 09.07.2020. godine (Zaključak V.broj: 993/2020, „Službene novine Federacije BiH“, broj 47/20). Na osnovu ovog zaključka urađene su **Izmjene i dopune Akcionog plana 2019.-2023. godina**, koje je usvojila Vlada FBiH na 233. sjednici, održanoj 28.08.2020. godine (Zaključak V.broj: 1137/2020, „Službene novine Federacije BiH“, broj 62/20). U skladu sa navedenim, **dalje izvještavanje** Vlade FBiH i Upravnog odbora Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, planirano je jednom godišnje, a **vršit će se u skladu sa Izmjenama i dopunama Akcionog plana 2019-2023. godina**. U izvještaju je data Analiza stanja, a prema dostupnim podacima za:

a. Fizički obim proizvodnje po djelatnostima

Podacima Federalnog zavoda za statistiku koji se odnose na Indekse industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine i nivoe KD 13, KD 14 i KD 15, imaju sljedeće vrijednosti:

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože/ obuće	Σ ITOKO FBiH
2018.	107,4	107,2	102,4	112,6	102,0	105,66
2019.	104,4	86,8	126,5	87,3	99,6	104,46

②2015=100

Evidentno je povećanje vrijednosti Indeksa proizvodnje, kako u ukupnoj industriji Federaciji Bosne i Hercegovine, tako i u prerađivačkoj industriji i svim granama tekstilne industrije, što se direktno odrazilo i na ukupni indeks proizvodnje u ovoj industrijskoj grani.

b. Zaposlenost po djelatnostima

Podaci o broju zaposlenih u industriji Federacije Bosne i Hercegovine, prerađivačkoj industriji, proizvodnji tekstila, proizvodnji odjeće i proizvodnji kože i srodnih djelatnosti dati su tabelarno.

U 2019. godini broj zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine iznosio je 4,47% i manji je u odnosu na 2018. godinu za 0,23%, dok je udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji iznosio 22,33% i manji je u odnosu na 2018. godinu za 0,91%.

	2018.	2019.	2019-2018	2019/2018
Industrija FBiH	519.800	531.483	11.683	102,24
Prerađivačka industrija	105.098	106.385	1.287	101,22
Proizvodnja tekstila	5.646	5.209	- 437	92,26
Proizvodnja odjeće	10.103	10.001	-102	98,99
Proizvodnja kože	8.686	8.549	- 137	98,42
Σ ITOKO	24.435	23.759	- 676	97,23

U odnosu na 2018. godinu, u 2019. godini broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine povećao se za 11.683 ili 2,24%. Istovremeno je i broj zaposlenika u Prerađivačkoj industriji Federacije Bosne i Hercegovine povećan za 1.287 zaposlenika ili 1,22%. Međutim, broj zaposlenika u Industriji tekstila, odjeće, kože i obuće je u 2019. godini, u odnosu na 2018. godinu, je smanjen za 676 ili 2,77%. Tako je, u Proizvodnji tekstila došlo do smanjenja broja zaposlenika za 437 ili 7,74%, u Proizvodnji odjeće manje je 102 zaposlenika ili 1,01%, dok je taj broj u Proizvodnji kože manji za 137 zaposlenika ili 1,58%.

U 2019. godini udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine iznosio je 4,47% i manji je u odnosu na 2018. godinu za 0,23%, dok je udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji iznosio 22,33% i manji je u odnosu na 2018. godinu za 0,91%.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)	2018. (%)	2019. (%)
Industrija FBiH/ ITOKO FBiH	4.67	4.88	4,72	4,64	4,70	4,47
Prerađivačka industrija FBiH/ITOKO FBiH	24.38	25.41	24,39	23,43	23,24	22,33

Odnos zaposlenika u okviru industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine, pokazuje da se povećao udio zaposlenika u svim nivoima KD u 2017. godini. I dalje je najveći broj zaposlenika u djelatnosti Proizvodnja odjeće 10.001 ili 42,09%, zatim u Proizvodnji kože 8.549 ili 35,97% i na kraju u Proizvodnji tekstila 5.209 zaposlenika ili 21,9%.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)	2018. (%)	2019. (%)
Σ ITOKO	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	24.54	25.32	23,32	23,42	23,10	21,92
Proizvodnja odjeće	37.21	38.26	42,33	40,93	41,34	42,09
Proizvodnja kože	38.41	36.41	34,35	35,63	35,56	35,98

c. Prosječna plata u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto plaći u 2018. i 2019. godini, obrađeni su tabelarno, sa iznosima u konvertibilnim markama.

	2018	2019	2019-2018	2019/2018
Industrija FBiH	889	928	39	104,38
Prerađivačka industrija	646	677	31	104,79
Proizvodnja tekstila	461	472	11	102,38
Proizvodnja odjeće	413	418	5	101,21
Proizvodnja kože	401	416	15	103,74
Σ ITOKO	425	435	10	102,35

Kretanje odnosa prosječne neto plaće po zaposlenom u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine pokazuje porast u: proizvodnji odjeće za 31 KM, proizvodnji tekstila za 11 KM i proizvodnji kože za 15 KM. Istovremeno su plaće u industriji Federacije Bosne i Hercegovine porasle za 39 KM, a u prerađivačkoj industriji za 31 KM.

Prosječna plaća u Industriji tekstila, odjeće, kože i obuće je, u 2019. godini u odnosu na prosječnu plaću u industriji manja za 493 KM i iznosi 46,87% od iznosa plaće u industriji. U odnosu na Prerađivačku industriju manja je za 242 KM i iznosi 64,25% iznosa plaće u prerađivačkoj industriji.

d. Ostali elementi Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci o ostalim elementima Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, bit će obrađeni u izvještaju za 2019. godinu, nakon objavljivanja Statističkog godišnjaka/ljetopisa za 2019. godinu.

e. Trajni revolving fond

Kroz Program Trajnog revolving fonda kod Union banke d.d. Sarajevo za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita za 2019. godinu privrednim društvima iz oblasti tekstilne industrije, do dana usvajanja ovog izvještaja, **ukupno je dodjeljeno 950.273 KM**, privrednim društvima:

- „KISMET“ d.o.o. Doboj Istok u iznosu 450.273 KM, i
- „FORTITUDO“ d.o.o Travnik iznos od 500.000 KM.

Napominjemo da je privredno društvo „KISMET“ d.o.o. Doboj Istok odustalo od dodijeljenih sredstava

f. Subvencije Javnim i privatnim preduzećima

Programima Vlade Federacije Bosne i Hercegovine: „Tekući transferi i drugi tekući rashodi-Subvencije javnim preduzećima“ i „Tekući transferi i drugi tekući rashodi-Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima za uplatu doprinosa u svrhu penzionisanja zaposlenika“ u 2019. godini, privrednim društvima iz oblasti tekstila, odjeće, kože i obuće dodijeljeno je 1.272.837,81 KM za penzionisanje 153 radnika.

Programom „Tekući transferi i drugi tekući rashodi - Subvencije javnim preduzećima“ za penzionisanje 125 radnika izdvojeno je 873.970,70 KM i to za sljedeća privredna društva:

- „AIDA“ - u stečaju Tuzla, iznos 248.426,93 KM za penzionisanje 36 radnika,
- Konfekcija „BORAC“ Travnik, iznos 450.195,65 KM za penzionisanje 67 radnika
- „KTK VISOKO“ Visoko iznos 175.348,12 KM za penzionisanje 22 radnika.

Programom „Tekući transferi i drugi tekući rashodi- Programom „Tekući transferi i drugi tekući rashodi - Subvencije privatnim preduzećima“ za penzionisanje 28 radnika izdvojeno je 873.970,70 KM i to za sljedeća privredna društva:

- „OLIMP“ d.d. Gračanica, iznos od 199.630,92 KM za penzionisanje 13 radnika,
- „FORTUNA“ d.d. - stečaju Gračanica iznos od 199.236,19 KM za penzionisanje 15 radnika.

g. Aktivnosti na pokretanju Inicijativa i promociji domaćih proizvođača

Privredna/Gospodarska komorom Federacije Bosne i Hercegovine je pokrenula inicijative za:

- Izmjene i dopune Zakon o porezu na dobit, a radi privlačenja investicija, stimulacija privrednika, povećane broja zaposlenih, rasterećenje privrednih društava - oslobođenje poreza proporcionalno ostvarenim investicijama,

- Donošenje Zakona o poticaju izvoza - sa ciljem poboljšanja konkurentnost kompanija na inostranim tržištima,
- Inicijativa za smanjenje/Ukidanje Taksi i naknada: Administrativne takse za pružanje usluga, Sudske takse za pružanje usluga, Naknade za korištenje prirodnih resursa, Dozvole za obavljanje poslovnih aktivnosti i korištenje javnih dobara, Novčana kazna za kršenje odredbi Zakona (proceduralno iziskuje veće administrativne troškove naplate u odnosu na prihode i ne predstavljaju značajnije učešće u ukupnim prihodima Budžeta),
- Inicijativa za Izmjenu Zakona o PDV-u postizanje efekta ukupnog rasterećenja privrednih društava- pomjeranje roka za naplatu,
- Poslodavcima i radnicima u prerađivačkoj industriji subvencionirati kamatu iznad 1%,
- Izmjenu i dopuna Zakona o Komorama FBiH- u cilju jačanja komorskog sistema, kao alata privrede, po uzoru na zemlje u region i EU, urediti komorski sistem kako bi privredi omogućili korištenje resursa koje nude komorski sistemi (pristup tržištima, promocija, spona sa izvršnom i zakonodavnom vlasti...). Neophodno je urediti i obezbijediti adekvatan način održivosti komorskog sistema Federacije BiH (kroz dodjelu javnih ovlaštenja kao izvora finansiranje i sl.).
- Izmjenu sistema Obrazovanja - prilagoditi sistem obrazovanja po uzoru na pozitivne primjere iz prakse zemalja okruženja (npr. po principu Crne Gore – Centri za stručno obrazovanje gdje su osnivači: Vlada, resorna Ministarstva, Privredna komora i Udruženja poslodavaca),
- Pojednostavljenje procedure u vezi sa izvozno uvoznim i kompenzacijskim poslovima u cilju skraćivanja procedura i finansijskih izdvajanja privrednih društava (ukidanje plaćanja bankovnih garancija na uvoz alata, mašina i opreme po uzoru na region).
- Proširenje „Odluke o uvjetima i postupku ostvarivanja prava na oslobađanje od plaćanja uvoznih i izvoznih dažbina“,
- Produženje, Izmjene/dopune "Odluke o privremenoj suspenziji i privremenom smanjenju carinskih stopa kod uvoza određenih roba za 2020“.

U pogledu promotivnih aktivnosti, privrednici iz oblasti industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u saradnji sa Privrednom/Gospodarskom komorom Federacije Bosne i Hercegovine učestvovali su na:

- Sajmu gospodarstva Mostar 2019,
- Sajmu vojne industrije ASDA split 2019 (učešće firmi koje proizvode uniforme),
- Sajmu privrede Tesanj 2019,
- Sajmu SimacTech 2019, Milano, Italija ,
- Sajmu tekstila Timod Expo 2019 Travnik,

Također su vođene aktivnosti na promociji domaćih proizvođača u Ministarstvu obrane Republike Hrvatske, na Danima Bosne i Hercegovine u Istanbulu, održavanjem konstantnih razgovora sa predstavnicima komorskih sistema velikog broja država i regiona, Evrope i šire.

Organizovani su i tri Okrugla stola na temu:

- "Izazovi vezani za Zakon o unutrašnjoj trgovini u FBiH",
- Konferencija "Izazovi u sistemu infrastrukture kvaliteta u BiH" (Sarajevo, 22.04.2019. godine), te

- učešće na velikoj ulagačkoj Konferenciji i susretu investitora i industrije – Zagreb Invest 2019.

h. Zastupljenost proizvodnje industrije tekstila, odjeće, kože i obuće po kantonima

U odnosu na 2018. godinu, u 2019. godini se održala postojeća zastupljenost proizvodnje industrije tekstila, odjeće, kože i obuće po kantonima.

Sve tri djelatnosti: Proizvodnja tekstila, Proizvodnja odjeće i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljene su u: Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Srednjobosanskom kantonu.

Djelatnosti: Proizvodnja tekstila i Proizvodnja odjeće zastupljene su u Unsko-sanskom i Bosansko-podrinjskom kantonu.

Djelatnosti: Proizvodnja tekstila i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljena je u Kantonu Sarajevo.

Djelatnost: Proizvodnja kože i srodnih proizvoda, zastupljena je u Posavskom i Zapadno-hercegovačkom kantonu. Djelatnost: Proizvodnja odjeće zastupljena je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

U Kantonu 10. se ne obavljaju djelatnosti iz oblasti Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće.

i. Akcioni plan 2019. - 2023. godina

Na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije i Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, Vlada FBiH je na 160. sjednici održanoj 25.10.2018. godine, usvojila Akcioni plan 2019.-2023. godina za realizaciju Strategije (Zaključak V.broj: 1239/2018 od 25.10.2018. godine).

Analizirajući realizaciju planiranih aktivnosti iz Akcionog plana 2019.-2023. godina za realizaciju Strategije u 2019. godini, može se zaključiti da je od **ukupno 35 planiranih aktivnosti realizovano 28 ili 80,00%, djelimično je realizirano 6 ili 17,15%, dok nije realizovana 1 aktivnost ili 2,85%.**

Prateći i uvažavajući stanje ukupne privrede, za vrijeme i poslije proglašenja stanja nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19), smatramo da bi donošenje Prijedloga izmjena i dopuna Akcionog plana 2019.-2023. godina za realizaciju Strategije kojim će se omogućiti da privredna društva iz ove industrijske grane lakše prevaziđu stanje nastalo za vrijeme i poslije proglašenja stanja nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19), kao i druge izmjene koje će pomoći realizaciji ove Strategije.

5.8. IZVJEŠTAJ ZA 2020. GODINU

Osmi izvještaj o provođenju Akcionog plana 2019-2023. godina za realizaciju Strategije, za izvještajni period koji obuhvata **2020. godinu**, usvojen je na 286. sjednici Vlade FBiH održanoj 21.10.2021. godine.

Analiza stanja u ovoj industrijskoj grani, izvršena je prema dostupnim podacima za:

a. Fizički obim proizvodnje po djelatnostima

Podacima Federalnog zavoda za statistiku koji se odnose na Indekse industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine i nivoe KD 13, KD 14 i KD 15, imaju sljedeće vrijednosti:

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože/ obuće	Σ ITOKO FBiH
2019.	104,4	86,8	126,5	87,3	99,6	104,46
2020.	94,1	93,4	103,9	89,5	81,5	91,6

©2015=100

Evidentno je došlo do smanjenja vrijednosti Indeksa proizvodnje, kako u ukupnoj industriji Federaciji Bosne i Hercegovine, tako i u prerađivačkoj industriji i svim granama tekstilne industrije, osim proizvodnje tekstila, što se direktno odrazilo i na ukupni indeks proizvodnje u ovoj industrijskoj grani.

b. Zaposlenost po djelatnostima

Podaci o broju zaposlenih u industriji Federacije Bosne i Hercegovine, prerađivačkoj industriji, proizvodnji tekstila, proizvodnji odjeće i proizvodnji kože i srodnih djelatnosti dati su tabelarno.

U 2020. godini broj zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine iznosio je 4,18% i manji je u odnosu na 2019. godinu za 0,29%, dok je udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji iznosio 21,39% i manji je u odnosu na 2019. godinu za 0,52%.

	2019.	2020.	2020-2019	2020/2019
Industrija FBiH	531.483	520.162	-11.321	97,86
Prerađivačka industrija	106.385	101.729	-4.656	95,62
Proizvodnja tekstila	5.209	4.609	- 600	88,48
Proizvodnja odjeće	10.001	9.588	-413	95,87
Proizvodnja kože	8.549	7.565	- 984	88,48
Σ ITOKO	23.759	21.762	- 1.997	91,59

U odnosu na 2019. godinu, u 2020. godini broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine smanjio se za 11.321 ili 2,14%. Istovremeno se i broj zaposlenika u Prerađivačkoj industriji Federacije Bosne i Hercegovine smanjio za 4.656 zaposlenika ili 4,38%. Istovremeno je i broj zaposlenika u Industriji tekstila, odjeće, kože i obuće je u 2020. godini, u odnosu na 2019. godinu, smanjen za 1.997 ili 8,41%. Tako je, u Proizvodnji tekstila došlo do smanjenja broja zaposlenika za 600 ili 11,52%, u Proizvodnji odjeće manje je 413 zaposlenika ili 4,13%, dok je taj broj u Proizvodnji kože manji za 984 zaposlenika ili 11,52%.

Smanjenje broja zaposlenika, u posmatranim kategorijama, prouzrokovano je pojavom pandemije koronavirusa i refleksija je sveukupnog stanja u industriji, kako u našoj zemlji, tako i u globalnoj svjetskoj ekonomiji.

U 2020. godini udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine iznosio je 4,18% i manji je u odnosu na 2019. godinu za 0,29%, dok je udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji iznosio 21,39% i manji je u odnosu na 2019. godinu za 0,94%.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)	2018. (%)	2019. (%)	2020. (%)
Industrija FBiH/ ITOKO FBiH	4.67	4.88	4,72	4,64	4,70	4,47	4,18
Prerađivačka industrija FBiH/ITOKO FBiH	24.38	25.41	24,39	23,43	23,24	22,33	21,39

Odnos zaposlenika u okviru industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine, pokazuje da je i dalje najveći broj zaposlenika u djelatnosti Proizvodnja odjeće 9.588 ili 44,05%, zatim u Proizvodnji kože 7.565 ili 34,76% i na kraju u Proizvodnji tekstila 4.609 zaposlenika ili 21,19%.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)	2018. (%)	2019. (%)	2020. (%)
Σ ITOKO	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	24.54	25.32	23,32	23,42	23,10	21,92	21,19
Proizvodnja odjeće	37.21	38.26	42,33	40,93	41,34	42,09	44,05
Proizvodnja kože	38.41	36.41	34,35	35,63	35,56	35,98	34,76

c. Prosječna plata u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o prosječnoj mjesečnoj isplaćenju neto plaći u 2019. i 2020. godini, obrađeni su tabelarno, sa iznosima u konvertibilnim markama.

	2019	2020	2020-2019	2020/2019
Industrija FBiH	928	965	37	103,98
Prerađivačka industrija	677	693	16	102,36
Proizvodnja tekstila	472	499	27	105,72
Proizvodnja odjeće	418	445	27	108,85
Proizvodnja kože	416	420	4	100,96
Σ ITOKO	435	455	20	104,59

Kretanje odnosa prosječne neto plaće po zaposlenom u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine pokazuje porast u: proizvodnji odjeće i proizvodnji tekstila za po 27 KM, dok je u proizvodnji kože povećanje iznosi 4 KM.

Istovremeno su plaće u industriji Federacije Bosne i Hercegovine porasle za 37 KM, a u prerađivačkoj industriji za 16 KM.

Prosječna plaća u Industriji tekstila, odjeće, kože i obuće je, u 2020. godini u odnosu na prosječnu plaću u industriji manja za 510 KM i iznosi 47,15% od iznosa plaće u industriji. U odnosu na Prerađivačku industriju manja je za 238 KM i iznosi 65,65% iznosa plaće u prerađivačkoj industriji.

d. Ostali elementi Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci o ostalim elementima Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, bit će obrađeni u izvještaju za 2020. godinu, nakon objavljivanja Statističkog godišnjaka/ljetopisa za 2020. godinu.

e. Trajni revolving fond

Na Javni poziv po Programu Trajnog revolving fonda kod Union banke d.d. Sarajevo za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita za 2020. godinu, nije bilo aplikacija privrednih društva iz oblasti tekstilne industrije.

f. Subvencije Javnim i privatnim preduzećima

Na Javni poziv po Programu „Tekući transferi i drugi tekući rashodi-Subvencije javnim preduzećima“ za 2020. godinu, **nije bilo aplikacija** privrednih društva iz oblasti tekstilne industrije.

g. Sredstva finansijske pomoći po Uredbi o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede Federacije Bosne i Hercegovine u okolnostima pandemije Covid-19 („Službene novine Federacije BiH”, broj 74/20)

Na osnovu Uredbe o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede Federacije Bosne i Hercegovine u okolnostima pandemije Covid-19 („Službene novine Federacije BiH”, broj 74/20) (u daljem tekstu Uredba), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je donijela Odluku o odobravanju izdvajanja sredstava iz „Tekuće rezerve Vlade Federacije” Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije u iznosu od 30.000.000 KM (udaljem tekstu Odluka).

Ovom odlukom je sektoru Proizvodnja tekstila, odjeće, kože i obuće, **dodijeljen iznos od 4.026.840,00 KM**, koristilo je **69 privrednih društava**, koja su na dan 30.09.2020. godine zapošljavala **8.661 radnika**.

Sredstva su namijenjena u svrhu očuvanja radnih mjesta i poboljšanja likvidnosti u izvozno orijentisanim granama industrije, a za prevladavanje vanrednih okolnosti koje je izazvala pandemija COVID-19 i mogla su se koristiti isključivo za pravdanje isplate minimalnih plaća kao i za troškove poslovanja⁷ za period od 01.07.2020. godine do 31.12.2020. godine. Uredbom je definisano da **korisnik finansijske pomoći** mogu biti **privredna društva** sa sjedištem u Federaciji BiH, osnovana po Zakonu o privrednim društvima („Službene novine Federacije BiH”, broj 81/15), **koja su u periodu od 01.01.2019. godine do 31.12.2019. godine ostvarila izvoz preko 30% od ukupnog prihoda**.

Efetak dodijeljenih sredstava se ogleda u tome, što je **povećan broj radnika** u ovoj grani industrije za **244 radnika**. U ovoj grani industrije, broj radnika na dan 30.09.2020. godine iznosio je 8.661 radnika, dok je na dan 31.12.2020. godine iznosio 8.905 radnika.

⁷ Troškovi poslovanja su se odnosili na: Troškove zakupnine, električne i toplodne energije, plina, vode, telegona i interneta i komunalne usluge.

h. Aktivnosti na pokretanju Inicijativa i promociji domaćih proizvođača

Privredna/Gospodarska komorom Federacije Bosne i Hercegovine je pokrenula inicijative i organizovala sljedeće:

- Izrađen online Katalog proizvođača medicinske zaštitne opreme iz oblasti TOKOU period pandemije COVID-19.
- Radionica iz oblasti zaštite na radu : „Siguran rad – pravilan rad“- mart 2020.
- Webinar na temu:
 - “Krizno upravljanje u period pandemije COVID-19”,
 - “Digitalizacija poslovanja”,
 - “Šta i poslije korone”,
 - "Sigurnost podataka za sigurnost poslovanja - BackUp i Anti-Ransomware alati",
 - “Radnopravni odnosi u doba pandemije COVID-19”,
- U okviru projekta “Razvoj malih i srednjih preduzeća kroz unapređenje kapaciteta za strateško pozicioniranje i marketing proizvoda na stranim tržištima” održan trodnevni program obuke za mala i srednja preduzeća iz metalne, drvne, automobilske i tekstilne industrije,
- Obuke i seminari organizirani kroz saradnju sa obrazovnim ustanovama: Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu te IUS - Life centar za cjeloživotno učenje,
- Izrada online kataloga domaćih proizvođača medicinske opreme iz oblasti TOKO B2B susreti turskih i bosanskohercegovačkih kompanija u saradnji sa BIGMEV, SERDA, EEN mreža,
- "Improvement of the investment climate and access to markets" uz podršku International Finance Corporation – IFC utvrđene smjernice unapređenja sistema infrastructure (SIQ) kvalitete koje će kroz analizu I anketiranja kompanija I akreditiranih tijela izraditi preporuke za Strategiju unapređenja SIQ,
- IS BiH webinar: "Upravljanje kontinuitetom poslovanja prema standardu BAS EN ISO 22301",
- Upućenja Inicijativa za usvanje Direktive (EU) 2016/425 o ličnoj zaštitnoj opremi i o stavljanju van snage Direktive 89/686/EEZ,
- P/G K FBiH sprovedla istraživanje na temu uticaja Covid-19 na privredne subjekte u FBiH, od mjeseca marta po proglašenju stanja prirodne nesreće, do mjeseca maja 2020. U navedenom istraživanju učestvovalo je 657 privrednih subjekata,
- Na kraju 2020. godine, ponovljena je online anketa u saradnji s IFC, koja je obuhvatila uticaj Covida-19 na poslovanje privrednih subjekata i ekonomiju FBiH za 10 mjeseci. Učešće je uzelo 105 privrednih subjekata,
- Na web stranici P/G K FBiH kreirana posebna rubrika: “ Informacije za privrednike-koronavirus-COVID-19” na kojoj su se prezentirale sve informacije vezane za COVID-19. U period “stanja nesreće”- minimalno tri objave dnevno u kojima su predstavljene nove informacije sa terena, Kriznog štaba, Vlade FBiH i slično,
- Radionica “Radnopravni odnosi u doba pandemije COVID-19” – 23 učesnika,
- Radionica “Privredno poslovanje u doba pandemije COVID-19” – 23 učesnika,

i. Zastupljenost proizvodnje industrije tekstila, odjeće, kože i obuće po kantonima

Proizvodnja Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće zastupljena je u svim kantonima i ima sljedeću zastupljenost:

Sve tri djelatnosti: Proizvodnja tekstila, Proizvodnja odjeće i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljene su u: Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Srednje bosanskom kantonu.

Djelatnosti: Proizvodnja tekstila i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljene su u Unsko-sanskom kantonu i Kantonu Sarajevo.

Djelatnosti: Proizvodnja tekstila i Proizvodnja odjeće zastupljene su u Bosansko-podrinjskom kantonu.

Djelatnost: Proizvodnja kože i srodnih proizvoda, zastupljena je u Posavskom i Zapadnohercegovačkom kantonu.

Djelatnost: Proizvodnja odjeće zastupljena je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu i Kantonu 10.

Kanton	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda
Unsko-sanski	*		*
Posavski			*
Tuzlanski	*	*	*
Zeničko-dobojski	*	*	*
Bosansko-podrinjski	*	*	
Srednjobosanski	*	*	*
Hercegovačko-neretvanski		*	
Zapadnohercegovački			*
Kanton Sarajevo	*		*
Kanton 10		*	

j. Realizacija aktivnosti iz Akcionog plana 2019. - 2023. godina

Analizirajući realizaciju planiranih aktivnosti iz Akcionog plana 2019.-2023. godina za realizaciju Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023. godina u 2020. godini, može se zaključiti da je od **ukupno 49 planiranih aktivnosti realizovano 39 ili 79,59%, djelimično je realizirano 6 ili 12,24%, dok nisu realizovane 4 aktivnost ili 8,16%.**

5.9. IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU

Deveti izvještaj o provođenju Akcionog plana 2019-2023. godina za realizaciju Strategije, za izvještajni period koji obuhvata **2021. godinu**, usvojen je na 329. sjednici Vlade FBiH održanoj 01.09.2022. godine. Analiza stanja u ovoj industrijskoj grani, izvršena je prema dostupnim podacima za:

a. Fizički obim proizvodnje po djelatnostima

Podacima Federalnog zavoda za statistiku koji se odnose na Indekse industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine i nivoe KD 13, KD 14 i KD 15, imaju sljedeće vrijednosti:

©2015=100

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože/ obuće	Σ ITOKO FBiH
2018.	107,4	107,2	102,4	112,6	102,0	105,6
2019.	104,4	86,8	126,5	87,3	99,6	104,4
2020.	97,9	97,5	49,0	117,4	77,4	81,2
2021.	107,4	109,8	57,0	100,2	72,0	76,4

Evidentno je došlo do povećanja vrijednosti Indeksa proizvodnje, kako u ukupnoj industriji Federaciji Bosne i Hercegovine, tako i u prerađivačkoj industriji, dok je u svim granama tekstilne industrije, došlo do smanjenja vrijednosti indeksa proizvodnje što se direktno odrazilo i na ukupni indeks proizvodnje u ovoj industrijskoj grani koji je, u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu, manji za 23,6%.

b. Zaposlenost po djelatnostima

Podaci o broju zaposlenih u industriji Federacije Bosne i Hercegovine, prerađivačkoj industriji, proizvodnji tekstila, proizvodnji odjeće i proizvodnji kože i srodnih djelatnosti dati su tabelarno.

	2020.	2021.	2021-2020	2021/2020
Industrija FBiH	520.162	525.397	5.235	101,0
Prerađivačka industrija	101.729	103.541	1.812	101,8
Proizvodnja tekstila	4.609	4.469	- 140	96,9
Proizvodnja odjeće	9.588	9.006	-582	93,9
Proizvodnja kože	7.565	6.911	- 654	91,3
Σ ITOKO	21.762	20.386	- 1.376	94,0

U odnosu na 2020. godinu, u 2021. godini broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine povećao se za 5.235 ili 1,00%. Istovremeno se i broj zaposlenika u Prerađivačkoj industriji Federacije Bosne i Hercegovine povećao za 1.812 zaposlenika ili 1,78%. Broj zaposlenika u Industriji tekstila, odjeće, kože i obuće je u 2021. godini, u odnosu na 2020. godinu, smanjen za 1.376 ili 6,43%. Tako je, u Proizvodnji tekstila došlo do smanjenja broja zaposlenika za 140 ili 3,1%, u Proizvodnji odjeće manje je 582 zaposlenika ili 6,1%, dok je taj broj u Proizvodnji kože manji za 654 zaposlenika ili 6,3%.

Smanjenje broja zaposlenika, u posmatranim kategorijama, prouzrokovano je pojavom pandemije koronavirusa i refleksija je sveukupnog stanja u industriji, kako u našoj zemlji, tako i u globalnoj svjetskoj ekonomiji.

U 2021. godini udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine iznosio je 3,88% i manji je u odnosu na 2020. godinu za 0,3%, dok je udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji iznosio 19,39% i manji je u odnosu na 2020. godinu za 1,71%.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)	2018. (%)	2019. (%)	2020. (%)	2021. (%)
Industrija FBiH/ ITOKO FBiH	4,67	4,88	4,72	4,64	4,70	4,47	4,18	3,88

Prerađivačka industrija FBiH/ITOKO FBiH	24.38	25.41	24,39	23,43	23,24	22,33	21,39	19,68
---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Odnos zaposlenika u okviru industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine, pokazuje da je i dalje najveći broj zaposlenika u djelatnosti Proizvodnja odjeće 9.006 ili 44,17%, zatim u Proizvodnji kože 6.911 ili 33,90% i na kraju u Proizvodnji tekstila 4.469 zaposlenika ili 21,93%.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)	2018. (%)	2019 (%)	2020. (%)	2021. (%)
Σ ITOKO	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	24.54	25.32	23,32	23,42	23,10	21,92	21,19	21,93
Proizvodnja odjeće	37.21	38.26	42,33	40,93	41,34	42,09	44,05	44,17
Proizvodnja kože	38.41	36.41	34,35	35,63	35,56	35,98	34,76	33,90

c. Prosječna plata u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o prosječnoj mjesečnoj isplaćenju neto plaći u 2020. i 2021. godini, obrađeni su tabelarno, sa iznosima u konvertibilnim markama.

	2020	2021	2021-2020	2021/2020
Industrija FBiH	965	996	31	103,21
Prerađivačka industrija	693	742	49	107,07
Proizvodnja tekstila	499	552	53	110,62
Proizvodnja odjeće	445	473	28	106,29
Proizvodnja kože	420	465	45	110,71
Σ ITOKO	455	496	41	109,01

Kretanje odnosa prosječne neto plaće po zaposlenom u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine pokazuje porast u: proizvodnji odjeće za 28 KM, proizvodnji tekstila za po 53 KM i u proizvodnji kože povećanje iznosi 45 KM. Istovremeno su plaće u industriji Federacije Bosne i Hercegovine porasle za 31 KM, a u prerađivačkoj industriji za 49 KM.

Prosječna plaća u Industriji tekstila, odjeće, kože i obuće je, u 2021. godini u odnosu na prosječnu plaću u industriji manja za 500 KM i iznosi 49,79% od iznosa plaće u industriji. U odnosu na Prerađivačku industriju manja je za 246 KM i iznosi 66,84% iznosa plaće u prerađivačkoj industriji.

d. Ostali elementi Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci o ostalim elementima Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, bit će obrađeni u izvještaju za 2021. godinu, nakon objavljivanja Statističkog godišnjaka/ljetopisa za 2021. godinu.

e. Trajni revolving fond

Na Javni poziv po Programu Trajnog revolving fonda kod Union banke d.d. Sarajevo za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita za 2021. godinu, **nije bilo aplikacija** privrednih društva iz oblasti tekstilne industrije.

f. Subvencije Javnim i privatnim preduzećima

Na osnovu Javnog poziva po Programima „Tekući transferi i drugi tekući rashodi-Subvencije javnim i privatnim preduzećima“ za 2021. godinu, za **tri privredna društva** iz oblasti tekstilne industrije, odobren je iznos od **872.059,65 KM**, a u cilju penzionisanja **67 radnika**.

Ovu subvenciju su ostvarila privredna društva:

- „OLIMP“ Gračanica, iznos 265.490,23 KM za penzionisanje 17 radnika,
- „FORTUNA“ Gračanica – u stečaju, iznos 590.781,58 KM za penzionisanje 48 radnika,
- „NAPREDAK“ Tešanj, iznos 15.787,84 KM za penzionisanje 2 radnika.

g. Program utroška sredstava utvrđenih u razdjelu 17. Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije „Tekući transferi i drugi tekući rashodi-Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima“ („Službene novine Federacije BiH“, broj 75/21)

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je, na svojoj 231. hitnoj sjednici održanoj 20.09.2021. godine, donijela je Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava utvrđenih u razdjelu 17. Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije „Tekući transferi i drugi tekući rashodi-Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima“ („Službene novine Federacije BiH“, broj 75/21).

Programom utroška sredstava utvrđenih u razdjelu 17. Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije „Tekući transferi i drugi tekući rashodi - Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima“ (u daljem tekstu: Program) su definisana ukupna raspoloživa finansijska sredstva za njegovo provođenje u iznosu od 30.000.000,00 KM.

Cilj provođenja Programa je očuvanje radnih mjesta, kroz osiguranje podrške likvidnosti najugroženijim sektorima prerađivačke industrije koje su u nadležnosti Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije za prevladavanje vanrednih okolnosti koje je izazvala pandemija COVID-19.

Sredstva se dodjeljuju u svrhu očuvanja radnih mjesta i osiguranja podrške likvidnosti korisnika finansijske pomoći i mogu se koristiti isključivo za pravdanje isplate minimalnih plaća sa svim pripadajućim porezima i doprinosima za period od 01.06.2021. godine do 31.12.2021. godine.

U skladu sa Programom, sektoru Proizvodnja tekstila, odjeće, kože i obuće, dodijeljen je iznos od **8.594.418,61 KM**, za **39 privrednih društava**, koja su na dan **31.08.2021. godine**, zapošljavala **5.344 radnika**.

Efetak dodijeljenih sredstava se ogleda u tome, što je **povećan broj radnika** u ovoj grani industrije za **184 radnika**. U ovoj grani industrije, broj radnika na dan **31.08.2021.**

godine iznosio je **5.344 radnika**, dok je na dan **28.02.2022. godine** iznosio **5.528 radnika**.

h. Aktivnosti na pokretanju Inicijativa i promociji domaćih proizvođača

Privredna/Gospodarska komorom Federacije Bosne i Hercegovine je pokrenula inicijative i organizovala sljedeće:

Organizirana posjeta sajmovima za privredna društva iz oblasti proizvodnje tekstila, odjeće, kože i obuće:

- U saradnji sa Ambasadorom Republike Indonezije u Sarajevu omogućeno učešće kompanija na virtualnom sajmu "Trade Expo Indonesia",
- Međunarodni sajam tekstila i mode FASHION CONNECTION – Istanbul, Republika Turska
- 5. Sajam obuće i proizvoda od kože - Bursa, Republika Turska, Sajam opreme i mašina SIMACTech 2021. - Milano, Italija,
- "Prvi BH online sajam namještaja" koji je podrazumijevao učešće proizvođača dodatnog kućnog dekora i kućanskog asesoara.

Održani poslovni susreti na kojima su učestvovala i kompanije iz oblasti proizvodnje tekstila, odjeće, kože i obuće:

- Co-matching business matching event u Kodžaeliju održani su poslovni susreti u organizaciji P/G K FBiH i BIGMEV-a.
- Četvrti poslovni susreti Indonezije i Bosne i Hercegovine održani u hibridnom formatu – virtualno i uživo.
- Prvi online B2B susreti poduzetnica Bosne i Hercegovine i poduzetnica Korfez Republike Turske.
- B2B susreti turskih i bosanskohercegovačkih kompanija u saradnji sa BIGMEV, SERDA, EEN mreža,

Učešće na:

- Biznis Forum malih i srednjih preduzeća;
- I. virtualnom poslovni forum pod nazivom "Poslovanje s Indonezijom: Azijska kuća ekonomske moći",
- U suradnji sa weTHINK.eu animirala firme za učešće na konferenciji o cirkularnoj ekonomiji i upravljanju otpadom pod naslovom: "Rethinking waste-management and recycling through circular business models" i
- Konferenciji: "Beyond Ideas-Towards Impact".

Webinari:

- „Krizno upravljanje i komuniciranje u uvjetima SARS-CoV-2 pandemije" sa fokusom na Bosnu i Hercegovinu i Albaniju.
- Storytelling – Tajna uspjeha svakog branda
- Radionica "Revidiranje biznis plana usljed pandemije Covid-19"
- Radionica "Priprema i pisanje koncept nota i projekata domaćih i inostranih donatora"
- Edukacija "Kako efikasnije upravljati troškovima u poslovanju sa bankom"
- Digitalna konferencija „D Days“- Digitalizacija zemalja JIE – povratak u budućnost – u saradnji sa BAM consult.

Privrednim društvima iz oblasti proizvodnje tekstila, odjeće, kože i obuće, omogućeno je učešće na:

- "Program podrške poduzetnicama pogođenim koronavirusom – implementacija online poslovanja" Organizovano u saradnji sa Gender Centrom Federacije Bosne i Hercegovine. Projektom je omogućena izrada online alata svim poduzetnicama pogođenim koronavirusom (edukacija o vođenju alata za online poslovanje, izrada web-stranice, web-shopa i društvenih mreža prilagođenih računarskoj i mobilnoj verziji),
- "B&H Improving Investment Climate and Acces to Market Project" finansiran od strane International Finance Corporation –IFC. Fokus grupe na detektiranja problema pri standardizaciji i certificiranju proizvoda.
- Projekta EU4BusinessRecovery učestvovanje u izradi sektorskih smjernica za zaštitu od COVID-19 na radom mjestu,
- Izradi Uredbe o jedinstvenoj policijskoj uniformi i tehničkih karakteristika jedinstvene policijske uniforme u Federaciji BiH u cilju podrške bh proizvođačima uniformi.

i. Projekat EU4Business Recovery

Na osnovu provedene procedure od strane sektorskog koordinacionog odbora, realizujući tačku 8.1.14. Akcionog plana 2019-2023. godina za realizaciju Strategije, za 17 (sedamnaest) privrednih društava sa teritorije Federacije Bosne i Hercegovine su odobrena finansijska sredstva za nabavku nove opreme. Sredstva su odobrena za privredna društva: EMPRESS –Zenica, FAH KOŽAR – Visoko, TI MOSTAR – Mostar, AROX – Ljubuški, CONTESSA – Tešanj, NERZZ BEŠLAGIĆ – Visoko, ZENKO – Zenica, MAŠIĆ – Kladanj, ODISEJA 97 – Čitluk, ELCHYTEH – Žepče, CATWALK – Sarajevo, FOTEX – Banovići, MAKSI – Visoko, BONTEX – Maglaj, TRIEN – Tešanj, CONITA – Tešanj, SLT ENTERPRISE – Gračanica.

Iznos dodijeljenih sredstava je cca 1.700.000,00 i nalazi se u fazi realizacije od strane Međunarodne organizacije rada (ILO Office for Central and Eastern Europe) koja je nosilac ovog projekta.

k. Zastupljenost proizvodnje industrije tekstila, odjeće, kože i obuće po kantonima

Proizvodnja Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće zastupljena je u svim kantonima i ima sljedeću zastupljenost:

Sve tri djelatnosti: Proizvodnja tekstila, Proizvodnja odjeće i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljene su u: Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Srednje bosanskom kantonu.

Tako je djelatnosti: Proizvodnja tekstila i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljene su u Unsko-sanskom kantonu, Zapadnohercegovačkom kantonu i Kantonu Sarajevo. Proizvodnja tekstila i Proizvodnja odjeće zastupljene su u Bosansko-podrinjskom kantonu, dok je Proizvodnja kože i srodnih proizvoda, zastupljena je u Posavskom. Proizvodnja odjeće zastupljena je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu i Kantonu 10.

Kanton	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda
Unsko-sanski	*		*
Posavski			*
Tuzlanski	*	*	*
Zeničko-dobojski	*	*	*
Bosansko-podrinjski	*	*	
Srednjobosanski	*	*	*
Hercegovačko-neretvanski		*	
Zapadnohercegovački	*		*
Kanton Sarajevo	*		*
Kanton 10		*	

i. Realizacija aktivnosti iz Akcionog plana 2019. - 2023. godina

Analizirajući realizaciju planiranih aktivnosti iz Akcionog plana 2019.-2023. godina za realizaciju Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023. godina u 2021. godini, može se zaključiti da je od **ukupno 49 planiranih aktivnosti realizovano 39 ili 79,59%, djelimično je realizirano 4 ili 8,16%, dok nije realizovano 6 aktivnost ili 12,24%.**

5.10. IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU

Analiza stanja u ovoj industrijskoj grani, izvršena je prema dostupnim podacima za:

a. Fizički obim proizvodnje po djelatnostima

Podacima Federalnog zavoda za statistiku koji se odnose na Indekse industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine i nivoe KD 13, KD 14 i KD 15, imaju sljedeće vrijednosti:

	Industrija FBiH	Prerađivačka industrija	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože/obuće	Σ ITOKO FBiH
2018.	107,4	107,2	102,4	112,6	102,0	105,6
2019.	104,4	86,8	126,5	87,3	99,6	104,4
2020.	97,9	97,5	49,0	117,4	77,4	81,2
2021.	107,4	109,8	57,0	100,2	72,0	76,4
2022.	108,7	114,9	39,2	109,7	75,7	74,8

©2015=100

Evidentno je došlo do povećanja vrijednosti Indeksa proizvodnje, kako u ukupnoj industriji Federaciji Bosne i Hercegovine za 8,7% i u prerađivačkoj industriji za 14,9%. U granama tekstilne industrije, došlo do povećanja indeksa proizvodnje u djelatnosti Proizvodnja odjeće za 9,7%, dok je smanjenja vrijednosti indeksa proizvodnje u djelatnosti Proizvodnja tekstila za 60,8% i Proizvodnja kože/obuće za 24,3%, što se direktno odrazilo i na ukupni indeks proizvodnje u ovoj industrijskoj grani koji je, u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu, manji za 25,2%.

b. Zaposlenost po djelatnostima

Podaci o broju zaposlenih u industriji Federacije Bosne i Hercegovine, prerađivačkoj industriji, proizvodnji tekstila, proizvodnji odjeće i proizvodnji kože i srodnih djelatnosti dati su tabelarno.

	2021.	2022.	2022-2021	2022/2021
Industrija FBiH	525.397	535.665	10.268	101,9
Prerađivačka industrija	103.541	106.439	2.898	102,8
Proizvodnja tekstila	4.469	4.284	-185	95,9
Proizvodnja odjeće	9.006	9.081	75	100,8
Proizvodnja kože	6.911	7.188	277	104,0
Σ ITOKO	20.386	20.553	167	100,2

U odnosu na 2021. godinu, u 2022. godini broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine povećao se za 10.268 ili 1,95%. Istovremeno se i broj zaposlenika u Prerađivačkoj industriji Federacije Bosne i Hercegovine povećao za 2.898 zaposlenika ili 2,79%. Broj zaposlenika u Industriji tekstila, odjeće, kože i obuće je u 2022. godini, u odnosu na 2021. godinu, povećan je za 167 ili 0,81%. Tako je, u Proizvodnji kože došlo do povećanja broja zaposlenika za 277 ili 4,0%, kao i u Proizvodnji odjeće za 75 zaposlenika ili 0,83%, dok je taj broj u Proizvodnji tekstila manji za 185 zaposlenika ili 4,13%.

U 2022. godini udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u industriji Federacije Bosne i Hercegovine iznosio je 3,83% i manji je u odnosu na 2021. godinu za 0,5%, dok je udio zaposlenika u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće u odnosu na broj zaposlenika u prerađivačkoj industriji iznosio 19,30% i manji je u odnosu na 2021. godinu za 0,38%.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)	2018. (%)	2019. (%)	2020. (%)	2021. (%)	2022. (%)
Industrija FBiH/ ITOKO FBiH	4,67	4,88	4,72	4,64	4,70	4,47	4,18	3,88	3,83
Prerađivačka ind FBiH/ITOKO FBiH	24,38	25,41	24,39	23,43	23,24	22,33	21,39	19,68	19,30

Odnos zaposlenika u okviru industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine, pokazuje da je i dalje najveći broj zaposlenika u djelatnosti Proizvodnja odjeće 9.081 ili 44,18%, zatim u Proizvodnji kože 7.188 ili 34,97% i na kraju u Proizvodnji tekstila 4.284 zaposlenika ili 20,85%.

	2014. (%)	2015. (%)	2016. (%)	2017. (%)	2018. (%)	2019. (%)	2020. (%)	2021. (%)	2022. (%)
Σ ITOKO	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Proizvodnja tekstila	24,54	25,32	23,32	23,42	23,10	21,92	21,19	21,93	20,85
Proizvodnja odjeće	37,21	38,26	42,33	40,93	41,34	42,09	44,05	44,17	44,18
Proizvodnja kože	38,41	36,41	34,35	35,63	35,56	35,98	34,76	33,90	34,97

c. Prosječna plata u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci Federalnog zavoda za statistiku o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto plaći u 2022. i 2021. godini, dati su tabelarno, sa iznosima u konvertibilnim markama (KM).

	2021	2022	2022-2021	2022/2021
Industrija FBiH	996	1.114	118	111,8
Prerađivačka industrija	742	859	117	115,8
Proizvodnja tekstila	552	671	119	121,6
Proizvodnja odjeće	473	555	82	117,3
Proizvodnja kože	465	548	52	117,8
Σ ITOKO	496	591	84	118,9

Kretanje odnosa prosječne neto plaće po zaposlenom u industriji tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine pokazuje porast u: proizvodnji odjeće za 82 KM, proizvodnji tekstila za po 119 KM i u proizvodnji kože povećanje iznosi 52 KM. Istovremeno su plaće u industriji Federacije Bosne i Hercegovine porasle za 118 KM, a u prerađivačkoj industriji za 117 KM.

Prosječna plaća u Industriji tekstila, odjeće, kože i obuće je, u 2022. godini u odnosu na prosječnu plaću u industriji manja za 523 KM i iznosi 53,05% od iznosa plaće u industriji. U odnosu na Prerađivačku industriju manja je za 268 KM i iznosi 68,80% iznosa plaće u prerađivačkoj industriji.

d. Ostali elementi Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Podaci o ostalim elementima Analize stanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, bit će obrađeni u izvještaju za 2022. godinu, nakon objavljivanja Statističkog godišnjaka/ljetopisa za 2022. godinu.

e. Trajni revolving fond

Na Javni poziv po Programu Trajnog revolving fonda kod Union banke d.d. Sarajevo za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita za 2022. godinu, nije bilo aplikacija privrednih društva iz oblasti tekstilne industrije.

f. Subvencije Javnim i privatnim preduzećima

Na osnovu Javnog poziva po Programima „Tekući transferi i drugi tekući rashodi-Subvencije javnim i privatnim preduzećima“ za 2022. godinu, za **tri privredna društva** iz oblasti tekstilne industrije, odobren je iznos od **637.805,16 KM**, a u cilju penzionisanja **53 radnika**.

Ovu subvenciju su ostvarila privredna društva:

- „OLIMP“ Gračanica, iznos 136.560,29 KM za penzionisanje 9 radnika,
- „FORTUNA“ Gračanica – u stečaju, iznos 358.502,30 KM za penzionisanje 28 radnika,
- „KTK VISOKO“ Visoko – u stečaju, iznos 142.742,57 KM za penzionisanje 16 radnika.

g. Aktivnosti na pokretanju Inicijativa i promociji domaćih proizvođača

Privredna/Gospodarska komorom Federacije Bosne i Hercegovine je pokrenula inicijative i organizovala sljedeće:

Posjeta sajmovima za privredna društva iz oblasti proizvodnje tekstila, odjeće, kože i obuće:

- Međunarodni sajam tekstila TEXHIBITION ISTANBUL 2022 – Istanbul, Republika Turska
- Međunarodni sajam FASHION CONNECTION 2022. koji se realizovao u organizaciji BIGMEV
- BURTEX-sajmu tekstilnih materijala u Bursi, Turska koji je organiziran u saradnji sa BIGMEV
- Sajam opreme i mašina SIMACTech 2022. - Milano, Italija, u saradnji sa ICE, Trgovinski odjel Ambasade Italije
- TECHTEXTILE 2022- Frankfurt, Njemačka u saradnji sa VTI - Udruženjem za tekstilnu industriju pokrajine Saksonija I Texulting – agencija za razvoj tekstilne industrije u Njemačkoj.
- 38. Međunarodni sajam namještaja, unutrašnjeg i vanjskog uređenja te pratećih djelatnosti Interio 2022 koji je podrazumijevao učešće proizvođača dodatnog kućnog dekora i kućanskog asesoara.

Privrednim društvima iz oblasti proizvodnje tekstila, odjeće, kože i obuće, omogućeno je da, u okviru Projekta Okolinski prihvatljivo upravljanje postojećim organskim zagađujućim materijama (POPs) u industrijskom i sektoru upravljanja opasnim otpadom u BiH omogućeno je učešće kompanijama na treningu sa temom: Implementacija zelene hemije u industriji. Projekat finansira Švedska, a realizuje Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP).

Dvije radionice interesnih strana, realizovane u okviru projekta Interreg MED Green Growth, u cilju podsticanja dijaloga i razmjene najboljih praksi o zelenoj ekonomiji između interesnih strana – donosioca odluka/javne uprave, akademske zajednice, privatnog sektora i civilnog društva.

Obuku pod nazivom „Digitalna transformacija MSP iz metalnog, drvnog i tekstilnog sektora“, koja se sastojala od 4 modula treninga:

MODUL 1: ERP – Šta je ERP i zašto ga još nemate?

MODUL 2: Potreba i značaj digitalne transformacije MSP iz metalnog, drvnog i tekstilnog sektora

MODUL 3: Upravljanje odnosima sa klijentima i prodaja

MODUL 4: Cyber sigurnost

Dvodnevni trening za pisanje projektnih prijedloga za zaposlenike MSP iz metalnog, drvnog i tekstilnog sektora koji je realiziran u saradnji sa SERDOM.

Online obuka pod nazivom “Podrška mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP) o akutelnim trendovima i novitetima na tržištu, zahtjevima u tražnji kupaca u cilju unapređenja i razvoja novih proizvoda“;

On line obuka: “E-PRODAJA I MARKETING “

Konferencije i tematski skupovi:

Konferencija "Radna snaga kao izazov savremenog društva" – za kompanije metalne industrije i industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Privredna/Gospodarska komorom Federacije Bosne i Hercegovine organizirala Stručni skup „Uloga garancija porijekla u energetsom sektoru Bosne i Hercegovine“.

Projektne aktivnosti:

Kroz učešće na projektu STEB – School for Textile in B&H održane radionice na području Zeničko-dobojskog i Srednjobosanskog kantona na temu budućnost tekstilne industrije, te posjeta eksperata tekstilne industrije iz Njemačke Texulting, našim kompanijama.

Projekat „Covid-19–Business Information Hub“ realizovan od strane Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine u okviru šireg EU4BusinessRecovery projekta, finansiranog od strane Evropske unije i Vlade SR Njemačke. Kroz projekat je realizovan set aktivnosti koji je podrazumijevao kreiranje Help Desk platforme koja je kompanijama pružala sve korisne informacije o finansijskim podrškama donatora, resornih ministarstava kao i sve značajne informacije o ambijentu poslovanja. Također na platformi su dostupne besplatne online edukacije i obuke koje su održane u period trajanja projekta. (Link za platform: www.bizhub.ba). Kroz ovaj Projekat, formirana je i VIBER ZAJEDNICA, koja broji preko 800 članova od strane predstavnika privredne i akademske zajednice, na kojoj su dostupne sve značajne informacije o stanju i kretanjima privrede, značajnim javnim pozivima i drugo.

h. Zastupljenost proizvodnje industrije tekstila, odjeće, kože i obuće po kantonima

Proizvodnja Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće zastupljena je u svim kantonima i ima sljedeću zastupljenost:

Sve tri djelatnosti: Proizvodnja tekstila, Proizvodnja odjeće i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljene su u: Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Srednje bosanskom kantonu.

Djelatnosti: Proizvodnja tekstila i Proizvodnja kože i srodnih proizvoda zastupljene su u Unsko-sanskom kantonu, Zapadnohercegovačkom kantonu i Kantonu Sarajevo.

Djelatnosti: Proizvodnja tekstila i Proizvodnja odjeće zastupljene su u Bosansko-podrinjskom kantonu.

Djelatnost: Proizvodnja kože i srodnih proizvoda, zastupljena je u Posavskom.

Djelatnost: Proizvodnja odjeće zastupljena je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu i Kantonu 10.

Kanton	Proizvodnja tekstila	Proizvodnja odjeće	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda
Unsko-sanski	*		*
Posavski			*
Tuzlanski	*	*	*
Zeničko-dobojski	*	*	*
Bosansko-podrinjski	*	*	
Srednjobosanski	*	*	*
Hercegovačko-neretvanski		*	
Zapadnohercegovački	*		*
Kanton Sarajevo	*		*
Kanton 10		*	

i. Realizacija aktivnosti iz Akcionog plana 2019. - 2023. godina

Analizirajući realizaciju planiranih aktivnosti iz Akcionog plana 2019.-2023. godina za realizaciju Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023. godina u 2022. godini, može se zaključiti da je stepen realizacije na nivou iz 2021. godine, odnosno da je od **ukupno 49 planiranih aktivnosti realizovano 39 ili 79,59%, djelimično je realizirano 4 ili 8,16%, dok nije realizovano 6 aktivnost ili 12,24%.**

6. OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE AKCIONOG PLANA

6.1. Metodologija ocjenjivanja

U Akcionom planu su definisani prioriteti, mjere i aktivnosti koje je potrebno izvršiti da bi mjere i prioriteti iz Akcionog plana bili realizovani, u skladu sa zadatim rokovima izvršenja. S obzirom na navedeno, predmet monitoringa su aktivnosti, a putem definisanih mjerljivih indikatora izvršenja za svaku aktivnost je određeno da li je izvršenje u skladu sa planiranim rokovima.

Sastavni dio svakog izvještaja o provedbi Akcionog plana čine tabelarni prikazi:

- Tabelarni prikaz praćenja izvršenja-monitoringa Akcionog plana i
- Tabelarni prikaz sumarnog praćenja izvršenja-monitoringa Akcionog plana;

U tabelarnom prikazu praćenja izvršenja-monitoringa Akcionog plana, prikazani su rezultati, pojedinačno za svaki prioritet, mjeru i aktivnost, dok su u Tabelarnom prikazu sumarnog praćenja prikazani zbirni rezultati za svaki prioritet, mjeru i aktivnost, prema rokovima za izvršenje, posmatrano po godinama. Za prikazivanje izvršenja/realizacije aktivnosti iz Akcionog plana, u tabelarnim prikazima korištena je metoda „semafora“, gdje je za svaku aktivnost prikazan njen status u odnosu na planirani rok, na način da je:

- Izvršena aktivnost označena zeleno,
- Djelimično izvršena aktivnost žuto,
- Neizvršena aktivnost crveno.

Izvršenom aktivnošću se smatra ona čiji je indikator rezultata u posmatranoj godini (npr. izrađen, usvojen i objavljen akt), navedenom metodom verifikovan (npr. objava u „Službenim novinama FBiH“). Također, izvršenim aktivnostima se smatraju i one čiji je rok za realizaciju neka od nastupajućih godina, koja nije predmet izvještavanja.

Djelimično izvršenom aktivnošću se smatra ona čiji je indikator rezultata djelimično ostvaren u posmatranoj godini (npr. izrađen i usvojen prijedlog akta na sjednici Vlade FBiH, ali nije usvojen u Parlamentu FBiH i objavljen).

Neizvršenom aktivnošću se smatra ona čiji se indikatori rezultata ne mogu verifikovati, odnosno za koje ne postoje relevantni podaci da se pristupilo njenoj realizaciji ili da je realizovana.

6.2. Ocjena uspješnosti realizacije Akcionog plana za period 2013.-2018. godina
Akcionim planom za realizaciju Strategije za period 2013.-2018. godina, planirana je realizacija 7 prioriteta, 21 mjere i 54 aktivnosti.

Monitoring i evaluacija po ovom Akcionom planu, **vršeni su za 2013., 2014. 2015. i 2016. godinu**, nakon čega se, praćenje i izvještavanje vršilo u skladu sa Izmjenama i dopuna Akcionog plana.

U periodu 2013.-2016. godina, realizovano je 6 mjera i 39 aktivnosti. Niti jedan Prioritet nije u potpunosti realizovan.

Procentualno, odnosu na plan, realizovan je **0 prioriteta ili 0%**, **6 mjera ili 28%** i **39 aktivnosti ili 72%**.

Treba istaći da se najveći broj djelimično realizovanih ili nerealizovanih aktivnosti odnosi na prijedloge zakonskih akata koje je usvojila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, a koji se nalaze u parlamentarnoj proceduri.

Nerealizirane aktivnosti, obuhvataju izradu zakonskih i podzakonskih akata čiju su izradu predložila resorna ministarstva, ustanove i institucije, a do čije realizacije, nije došlo. Također, dio nerealizovanih aktivnosti odnosi se i na usvajanje dokumenata na nivou Bosne i Hercegovine.

6.3. Ocjena uspješnosti realizacije Izmjena i dopuna Akcionog plana za period 2013.-2018. godina

Izmjenama i dopunama Akcionim planom za realizaciju Strategije za period 2013.-2018. godina, planirana je realizacija 7 prioriteta, 21 mjere i 54 aktivnosti.

Monitoring i evaluacija po ovom Akcionom planu, **vršeni su za 2017. i 2018. godinu**, nakon čega se, praćenje i izvještavanje vršilo u skladu sa Akcionim planom 2019.-2023. godina.

U periodu 2017.-2018. godina, realizovano je 16 mjera i 38 aktivnosti. Niti jedan Prioritet nije u potpunosti realizovan.

Procentualno, odnosu na plan, realizovan je **0 prioriteta ili 0%**, **16 mjera ili 76%** i **38 aktivnosti ili 70%**.

Kao što je navedeno u konstataciji iznesenoj u dijelu 6.2. Ocjena uspješnosti realizacije Akcionog plana 2013.-2018. godina, tako i u ovom slučaju istaći da se najveći broj djelimično realizovanih ili nerealizovanih aktivnosti odnosi na prijedloge zakonskih akata koje je usvojila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, a koji se nalaze u parlamentarnoj proceduri.

Nerealizirane aktivnosti, obuhvataju izradu zakonskih i podzakonskih akata čiju su izradu predložila resorna ministarstva, ustanove i institucije, a do čije realizacije, nije došlo. Također, dio nerealizovanih aktivnosti odnosi se i na usvajanje dokumenata na nivou Bosne i Hercegovine.

6.4. Ocjena uspješnosti realizacije Akcionog plana za period 2019.-2023. godina
Akcionim planom za realizaciju Strategije za period 2019.-2023. godina, planirana je realizacija 7 prioriteta, 17 mjera i 35 aktivnosti.

Monitoring i evaluacija po ovom Akcionom planu, **vršen za 2019. godinu**, nakon čega se, praćenje i izvještavanje vršilo u skladu sa Izmjenama i dopunama Akcionog plana 2019.-2023. godina.

Od planiranih 7 Prioriteta i 17 mjera iz ovog Akcionog plana, **u 2019. godini, nije u potpunosti realizovani niti jedan, već se realizacija zasnivala na ispunjenju planiranih aktivnosti.** Tako je realizovano **28 aktivnosti ili 80,00%**, djelimično je realizirano **6 aktivnosti ili 17,15%**, dok nije realizovana **1 aktivnost ili 2,85%**.

6.4. Ocjena uspješnosti realizacije Izmjena i dopuna Akcionog plana za period 2019.-2023. godina

Izmjenama i dopunama Akcionog plana 2019.-2023. godina za realizaciju Strategije, planirana je realizacija: **8 (osam) prioriteta, 18 (osamnaest) mjera i 49 (četrdesetdevet) aktivnosti.**

Monitoring i evaluacija po ovom Akcionom planu, **vršeni su za 2020. i 2021. godinu**, dok je **analiza stanja** u ovoj grani industrije **za 2022. godinu**, data u ovom Izvještaju. Od planiranih 8 Prioriteta i 18 mjera iz ovog Akcionog plana, **u periodu 2020.2022. godina, nije u potpunosti realizovani niti jedan, već se realizacija zasnivala na ispunjenju planiranih aktivnosti.** Tako je realizovano **39 aktivnosti ili 79,59%**, djelimično su realizovane **4 aktivnosti ili 8,16%**, dok nije realizovano **6 aktivnost ili 12,24%**.

7. Upravljanje rizicima u pripremi strategije razvoja tekstilne industrije Federacije Bosne i Hercegovine

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je aktivno učestvovalo u realizaciji Projekata „COVID-19 Investment Response in Bosnia and Herzegovina (EU4BusinessRecovery)“ (u daljem tekstu Projekat)⁸ koji je predstavljao odgovor na

⁸Projekat provodi: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH COVID-19 Investment Response EU4BusinessRecovery

krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19, a imao je za cilj osiguranje kontinuiteta poslovanja malih i srednjih preduzeća.

Projekat su zajednički finansirali Evropska unija i Savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj SR Njemačke (BMZ). Očekivanja su bila da će projekat dati sljedeće rezultate:

- Zaposlenima u malim i srednjim preduzećima u ciljnim sektorima je zagarantovana zaštita od zaraze, u skladu sa mogućnostima.
- Unaprijeđeno je inoviranje proizvoda u malim i srednjim preduzećima i reorganizacija njihovih lanaca nabavke, kako bi se u ciljnim sektorima stvorila otpornost na krize, kao što je COVID-19.
- Mala i srednja preduzeća u ciljnim sektorima su unaprijedila svoj digitalni marketing.
- Lokalna poslovna udruženja i njihovi članovi razmijenili su ideje sa njemačkim poslovnim udruženjima na temu: „Osiguranje kontinuiteta poslovanja u kriznim vremenima“.
- Ojačani su kapaciteti privatnih i javnih aktera da podrže zelenu transformaciju u odabranim sektorima.

S obzirom da je, u toku trajanja Projekta, započeta izrada Konačnog izvještaja o implementaciji „Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je predložilo da se, od strane ekspertskog tima Projekta, izvrši analiza dokumenta Strategije, i utvrde preporuke koje bi se uzele u razmatranje pri izradi novog strateškog dokumenta.

Plan upravljanja rizicima

Ovaj plan upravljanja rizicima je pripremljen za Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije u cilju podrške pripremi strategije razvoja tekstilne industrije Federacije Bosne i Hercegovine.

Dokument **identificira rizike, analizira mogućnost njihove materijalizacije i analizira uticaj koji bi određeni rizik imao na okruženje** odnosno na pripremu strategije. Za svaki od rizika napravljen je i plan upravljanja rizicima, čime se smanjuje negativan utjecaj na implementaciju odnosno na korisnike rezultata strategije.

Plan upravljanja rizicima je pripremljen u okviru projekta EU4BusinessRecovery - Izgradnja kapaciteta i podrška u strateškom planiranju sa fokusom na zelenu ekonomiju.

Upravljanje rizicima

Rizik je događaj odnosno stanje koje, ako se dogodi, može imati pozitivan ili negativan učinak na ciljeve strategije. Upravljanje rizicima je proces identifikacije, procjene, reakcije, monitoringa i izvještavanja o rizicima.

Ovaj plan upravljanja rizicima definiše način primjerene identifikacije i upravljanja rizicima vezanim za izradu strategije razvoja tekstilne industrije u Federaciji Bosne i Hercegovine. Definiše kako će se aktivnosti upravljanja rizicima izvoditi, evidentirati i

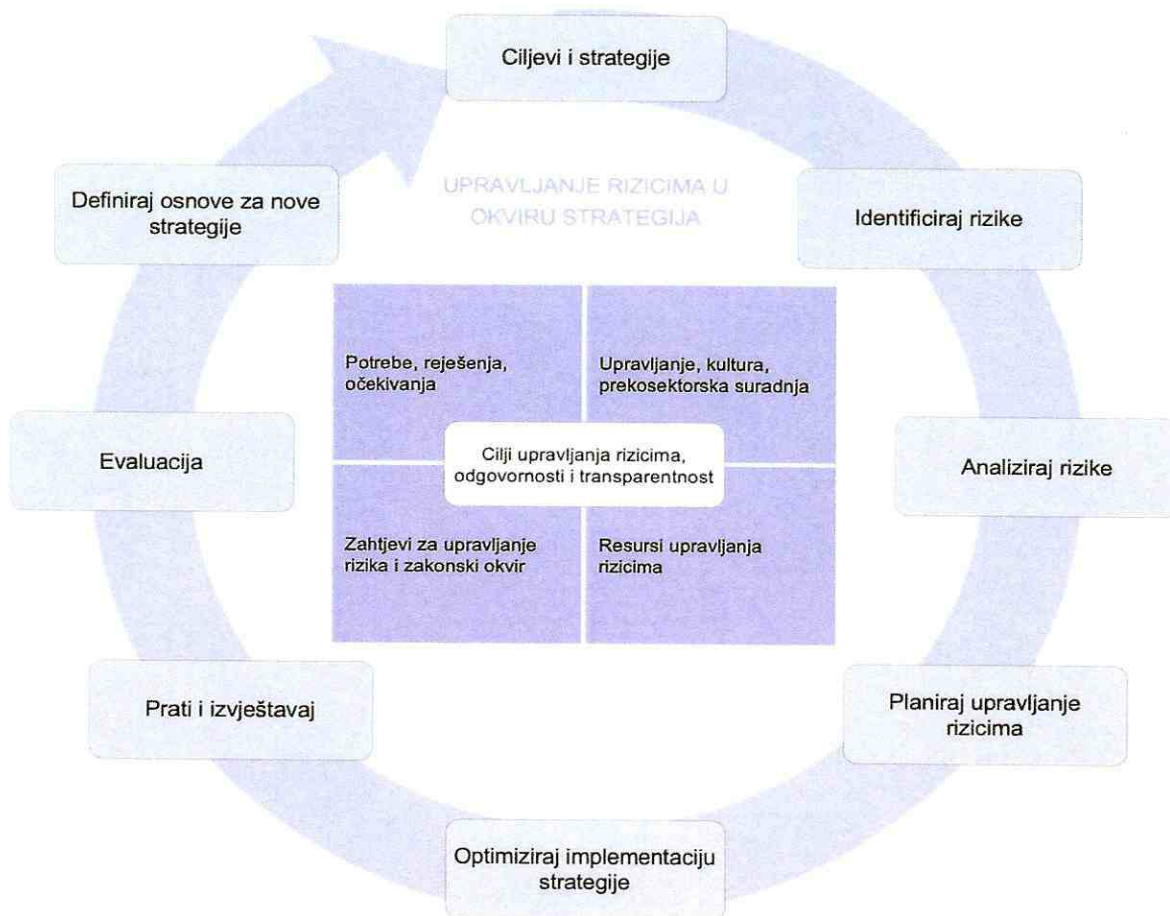
pratiti tokom životnog ciklusa strategije i nudi mjere za evidentiranje rizika i njihovu prioritizaciju.

Ciljnu publiku za ovaj dokument predstavljaju osobe odgovorne za izradu spomenute strategije.

Proces upravljanja rizicima

Institucija koja je nadležna za pripremu strategije **će osigurati aktivnu identifikaciju, analizu i upravljanje rizicima tokom cijelog trajanja pripreme strategije**. Rizici će biti identificirani što je ranije moguće u provedbi strategije, kako bi se njihov uticaj sveo na minimum. Neophodni koraci su navedeni u sljedećim poglavljima.

Procesi upravljanja rizicima

IDENTIFIKACIJA RIZIKA

Rizik implicira neizvjesnost u pogledu budućih odstupanja od očekivane situacije (na primjer količine zarade) odnosno ostvarivanja očekivanog ishoda. Rizik mjeri količinu neizvjesnosti koju je organizacija spremna preuzeti da bi ostvarila očekivani ishod. Rizici su različitih vrsta i potiču iz različitih situacija i nastaju zbog neizvjesnosti koje proizlaze iz različitih faktora koji utiču na situaciju.

Rizike je moguće tražiti u unutrašnjim i vanjskim faktorima, odnosno operativnim i strateškim rizicima.

Primjer Unutrašnjih i vanjskih rizika:

Unutrašnji	Vanjski
<p>Finansijsko upravljanje, na primjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likvidnost budžeta i sudionika • Kontrola prevara • Gubitak prihoda sudionika • Loša kontrola troškova 	<p>Finansiranje, na primjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promjene u ugovorima sa sudionicima • Nedostaci u programima finansiranja • Promjene u dinamici finansiranja
<p>Usklađenost sa zakonima i regionalnim okvirom, na primjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poštovanje postupka i zakona • Zakon o zabrani diskriminacije/ uslugama za osobe sa invaliditetom • Ispunjavanje regionalnih dogovora 	<p>Regulatorno okruženje, na primjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promjene regulatornog okvira • Negativni evaluacijski izvještaji • Nema internih sistema za proaktivno upravljanje faktorima koji utiču na performanse organizacije • Izvođači ne ispunjavaju ugovorne obaveze
<p>Ljudski resursi, na primjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planiranje rada • Loš nadzor osoblja i ocjenjivanje učinka • Fluktuacija osoblja/konkurencija • Preveliko opterećenje osoblja/ sagorijevanje osoblja • Poteškoće pri pronalaženju odgovarajućeg osoblja 	<p>Reputacija i partnerstva, na primjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Percepcija u javnosti i zajednici • Negativni komentari štampe ili političara • Rizik od propalih partnerskih aranžmana • Rizik od sukoba sa partnerima

Nadalje su dati tabelarni pregledi:

- Utvrđenih strateških rizika,
- Utvrđenih operativnih rizika,
- Upravljanje strateškim rizicima, i
- Upravljanje operativnim rizicima.

Utvrđeni strateški rizici:

Unutrašnji	Vanjski
<p>Finansijski i razvojni menadžment:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neprilagođavanje promjenama u okruženju ili neuspjeh u praćenju konkurencije može iscrpiti ljudske resurse i tehnološku opremljenost date grane industrije. • Neprilagođavanje promjenama u okruženju ili neuspjeh u praćenju konkurencije može rezultirati primjenom pogrešnih alata za razvoj industrije. • Nepovezivanje tekstilne industrije sa drugim granama industrije može smanjiti efikasnost uložених javnih sredstava. • Ako strategija ne osigura dovoljno sredstava (finansijskih i kadrovskih) za implementaciju dogovorenih instrumenata, to može dovesti do razočaranja sudionika i njihovog odustajanja od strategije. • Implementaciji alata dogovorenih u strategiji su posvećena ograničena finansijska i druga sredstva, su dovodi do manjeg obima implementacije i samim tim neostvarivanja ciljeva. 	<p>Finansiranje/tehnologije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Narušavanje reputacije cijele industrijske grane kao neadekvatnog partnera može smanjiti strane investicije i uvezivanje u lance vrijednosti. • Strategija u razvojni sistem ne uvodi EU i druge regionalne strategije ili platforme za povezivanje, što može dovesti do blokade vanjskog finansiranja. • Strategija mora odgovoriti na sistemski rješenja koja su potrebna tekstilnoj industriji, npr. pravovremeno uvođenje sistema standarda i propisa i ažuriranje istih.
<p>Usklađenost sa zakonima i regionalnim okvirom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategija ne sadrži plan potrebnih promjena i time pogrešno utječe na očekivanja sudionika i korisnika instrumenta. • Strategiji nedostaju jasno definirani mehanizmi ili mjere neophodni za implementaciju, što dovodi do manjeg interesa za implementaciju od strane svih sudionika. • Strategija ne utvrđuje alate za otvaranje industrije prema nauci, istraživanju i međunarodnim platformama, što može dodatno usporiti razvoj. 	<p>Strateško/regulatorno okruženje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ako se ne uspostavi međusektorska saradnja, strateški ciljevi i njihova implementacija će biti pogrešno planirani i kasnije implementirani. • Uvođenje neadekvatnih alata bi moglo učiniti potrošnju javnih sredstava neefikasnijom i dovesti do neadekvatnih rezultata, što dalje smanjuje konkurentnost u dugoročnoj perspektivi. • Strategija ne prepoznaje ili neadekvatno planira rješenja za teška ili problematična pitanja u sektoru i rizikuje da bude kritikovana kao pretjerano optimistična. • Teško stanje u cijelom tekstilnom sektoru dovodi do političkih rasprava i blokada. • Strategija nije dovoljno usmjerena na povezivanje u lance vrijednosti i podršku razvoju novih proizvoda.
<p>Ljudski resursi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograničena svijest, informisanje i učešće sudionika u procesu dovodi do niskog značaja strategije. • Neznanje sudionika može dovesti do manjeg ili neadekvatnog učešća javnosti u procesu izrade i donošenja strateških odluka i time manjeg povezivanja kroz ponuđene alate koji bi trebali pomoći ovoj industriji. 	<p>Reputacija i partnerstvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokalne zajednice gdje je tekstilna industrija više zastupljena bi mogle iskoristiti strategiju za svoje ciljeve • Nesrazmjerni utjecaj nekih sudionika na sadržaj dijelova strategije i odlučivanje. • Strategija u sistem razvoja industrije ne uvodi EU i druge regionalne strategije i dogovor, što može dovesti do smanjenja strateškog značaja ovog sektora.

Utvrđeni operativni rizici:

Unutrašnji	Vanjski
<p>Finansijski i razvojni menadžment:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promjene u potrebama i kapacitetima industrijskih subjekata mogu izmijeniti potrebe u smislu instrumenata. • Nejasne ili loše donesene strateške odluke mogu dugoročno utjecati na implementaciju strategije, što dugoročno može smanjiti potrebu za takvom strategijom ili rezultirati pripremom neadekvatnih instrumenata. • Veći troškovi implementacije strategije od planiranog mogu smanjiti interes investitora i sudionika i time povećati potrebni udio javnih sredstava. 	<p>Finansiranje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaostaci u planiranju strategije i time implementaciji dogovorenih mjera mogu smanjiti interes investitora i sudionika.
<p>Usklađenost sa zakonima i regionalnim okvirom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pogrešno odabrane metode pripreme strategije mogu dovesti do pogrešnih zaključaka i time planiranih intervencija • Strategija razvoja tekstilne industrije sadrži preobimnu analizu i opis regiona i njegovih karakteristika, umjesto da se usmjeri na ključne karakteristike od značaja za pripremu strategije i time izbjegne teška pitanja. 	<p>Strateško/regulatorno okruženje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promjene u rukovodstvu (donosioci odluka) može dovesti da promjene strateškog fokusa i procesa.
<p>Ljudski resursi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stručni tim koji priprema strategiju bi mogao biti sastavljen od stručnjaka koji ne posjeduju adekvatna znanja za traženi obim i nivo rada, što može dovesti do kašnjenja i nedostataka u pripremi strategije i, u konačnici, rezultirati raznim promjenama u procesu i gubitkom kvaliteta. 	<p>Reputacija i partnerstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loše definiran i nejasan odnos između strategije i drugih odluka nadležnih vlasti može negativno utjecati na saradnju između raznih aktera na terenu.

Verovatnoća	Vrlo moguće	Moguće	Malo verovatno
<ul style="list-style-type: none"> Planski, stalan i različitim grupama prilagoden proces saradnje između sudionika. Koristite proces pripreme za učenje i jačanje kapaciteta autora i sudionika. Koristite jasan i jednostavan jezik gdje god je to moguće. Pišite jasnim i pristupačnim stilom da bi dokument bio što razumljiviji i dostupan raznim vrstama publike. 	<ul style="list-style-type: none"> Prije početka izrade strategije treba dogovoriti okvir i namjeru strategije i to potvrditi u procesu odlučivanja. Cijeli postupak mora biti vođen principom odgovaranja na izazove i jasnog definiranja potrebnih promjena. Osigurati da se principi održivog razvoja obrađuju na početku procesa. 	<ul style="list-style-type: none"> Potrebno je uspostaviti sistem prognoziranja i povezivanja podataka o demografiji i stanju u industriji sa pokazateljima koji bitno utiču na razvoj tekstilne industrije. Svi alati za razvoj industrije moraju biti provjereni, a ako nisu treba ih testirati i kasnije uvesti u sistem. 	<ul style="list-style-type: none"> Pripremiti pregled adekvatnih strategija i dijelova istih u smislu šta je potrebno a šta poželjno uvesti u sistem.
<ul style="list-style-type: none"> Što prije pokrenuti javnu raspravu i shvatiti mišljenje stručne i šire javnosti o industriji i mogućim rješenjima. Jasno navesti implikacije strategije na strategije i programe nižih nivoa vlasti tamo gdje postoji koncentracija tekstilne i povezanih industrija. 	<ul style="list-style-type: none"> Planiranje onih instrumenta koje je kroz sistem finansiranja moguće implementirati. U proces definiranja instrumenata uključiti sudionike i njihova sredstva. Strategija mora biti planirana na bazi sagledavanja neophodnih promjena – teorija promjene. Teorija promjene je osnov za međusektorske i rasprave na višim nivoima. Planski, stalan i različitim grupama prilagoden proces saradnje između sudionika. 	<ul style="list-style-type: none"> Planski i stalan proces saradnje između sudionika sa jasnim sistemom izvještavanja o primjeni dogovora u strategiji. Razvoj kontinuiranog praćenja potrebnih promjena u sistemskim rješenjima i promjena koje omogućavaju razvoj industrije. 	<ul style="list-style-type: none"> Pripremiti pregled adekvatnih strategija i dijelova istih u smislu šta je potrebno a šta poželjno uvesti u sistem. Podvignuti sadržaj strategije eksternoj procjeni održivosti i/ili strateškoj procjeni uticaja na okoliš. Razvoj savremenih alata za razvoj industrije i praćenje trendova.

Manja

Umjerena

Značajno

Ozbiljno

Ozbiljnost rizika

UPRAVLJANJE STRATEŠKIM RIZICIMA

	Vrlo moguće	Moguće	Malo	
	<ul style="list-style-type: none"> Strategija mora biti planirana na osnovu razumijevanja potrebnih promjena – teorija promjene. Jasno naveđite vremenski horizont za strategiju. Planiran i stalan proces saradnje između sudionika sa jasnim sistemom izvještavanja o primjeni dogovora u strategiji. Adekvatan plan pripreme strategije i redovno praćenje pripreme sa mjerama za popravke plana je osnova dobrog planiranja. 	<ul style="list-style-type: none"> Promjene u potrebama i kapacitetima industrijskih subjekata treba stalno pratiti i prilagodavati alate za podršku. Jasno definirati ciljeve i mjere. 	<ul style="list-style-type: none"> Prije početka pripreme strategije treba jasno definirati veze sa drugim sektorima. Jasno odrediti ključarijski položaj strategije u odnosu na druge strategije. Na taj način povežite šire funkcionalne regije i strateške odluke koje se tiču većih infrastrukturnih, prirodnih, političko-ekonomskih elemenata. Fokusrajte se na stvari na koje strategije može uticati. 	
	<ul style="list-style-type: none"> Stalno informiranje političara i drugih donosioca odluka o smislu i vrijednosti strategije za FBiH i njen razvoj. Koristite proces pripreme za učenje i jačanje kapaciteta autora i sudionika. 	<ul style="list-style-type: none"> Strategija se mora planirati na osnovu razumijevanja potrebnih promjena – teorija promjene. Strategija mora biti fokusirana na one teme/prioritete koje se mogu definirati strategijom razvoja tekstilne industrije, dok ostale prioritete treba međusektorskom raspravom povezati u druge strategije. 	<ul style="list-style-type: none"> U stručni tim za pripremu strategije uključite različite stručnjake (državne službenike, akademike, praktičare, konsultante, različite generacije i perspektive). Adekvatan plan pripreme strategije i redovno praćenje pripreme sa mjerama za popravke plana je osnova dobrog planiranja. 	
	Manja	Umjerena	Značajno	
	Ozbiljnost rizika			Ozbiljno

UPRAVLJANJE OPERATIVNIM RIZICIMA

Praćenje rizika i izvještavanje

Izvještavanje o rizicima je proces prenošenja podataka o riziku i uticaju rizika u stvarnom vremenu onima koji na rizike moraju odgovoriti, ali i ostalim sudionicima kako bi se na rizik mogli pripremiti.

Praćenje rizika je kontinuirana aktivnost koja jača svijest o tome šta se zapravo dešava u strategijama tj. u njihovoj implementaciji i omogućava da se:

- Uvrde kritično važni trendovi
- Odgovori na odgovarajući i efikasan način
- Uoče prilike ili poboljšanja procesa koja inače ne bi bila očigledna bez efikasnog praćenja

Četiri ključna koraka u praćenju rizika i izvještavanju su:

1. Analiza i vrednovanje rizika,
2. Praćenje rizika,
3. Identifikovane rizike treba vrednovati i dokazati sa relevantnim podacima, i
4. Obavijestiti sve sudionike koji moraju reagovati, kao i one koji su uključeni u realizaciju.

RESURSI ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA

Rizici su, znači, skup neočekivanih događaja koji (ako se dogode) imaju negativan učinak na strategije, provedbu mjera i projekte.

U smislu **planiranja resursa** za upravljanje rizicima, potrebno je:

- **Identificirati kritične resurse koji su potrebni za upravljanje rizicima**

U smislu upravljanja strategijom to su sigurno sistem za pravovremeno predviđanje potreba po resursima i odgovarajuće planiranje resursa. U tom dijelu bi valjalo identificirati i vještine koje su potrebne za odgovarajući odgovor na rizike. Te vještine je teško izgraditi, a potrebno im je značajno vrijeme da se uspostave.

- **Izgaranje zaposlenih smatra se širim organizacijskim izazovom**
Implementacija strategija ovisi o kvalitetnom kadru, ali taj kadar mora biti kvalitetno raspoređen na zadatke kako bi ljudi koji su ključni za provedbu strategija bili što manje izloženi stresu. Postavljanje nerealnih očekivanja, nepravilna raspodjela može dovesti do smanjenja produktivnosti.
- **Povećanja troškova provedbe strategije i projekata**
Ponekad će implementacija strategije doživjeti iznenadne promjene u obimu, pa je potrebno u planiranju predvidjeti dosta sredstava za provedbu mjera koje su najpotrebnije kako bi se provele kritične mjere ili zadržali rezultati već provedenih mjera.
- **Outsourcing**
Ova tzv. eksternalizacija, može dovesti do rizika za ispunjenje cilja, zbog čega je potrebno osigurati jak monitoring i upravljanje ugovorima koji su ključni za provedbu strategije.

Mjere za dobro planiranje resursa:

- Predvidjeti potrebe po resursima (ljudskim, finansijskim, vremenskim) kako biste izbjegli nedostatak resursa: prilikom planiranja implementacije strategije potrebno je procijeniti potrebne resurse i zatim te resurse kvalitetno rasporediti kroz proces odnosno vrijeme implementacije.
- Optimizacija rada zaposlenih od osoba koje vode implementaciju strategija traži da osiguraju pozitivna iskustva i smanje stres za zaposlene. Uz prave alate za predviđanje moguće je uspostaviti kvalitetno upravljanje ljudskim resursima i time poboljšati produktivnost.
- Proaktivno planiranje resursa kako bi se izbjeglo gašenje požara u posljednjem trenutku je jedan od najvažnijih alata u upravljanju resursima za implementaciju strategija i izbjegavanje rizika. Resursne kapacitete treba stalno porediti sa potrebama i utvrđivati nedostatke ili viškove resursa prije vremena.
- Priprema rezervne strategije može biti jedan od načina kako dobro planirati resurse za budućnost jer osigurava da iznenadni manjak kritičnih resursa na ključnim pozicijama ne utiče negativno na provedbu strategije.

MOGUĆI SCENARIJI STRATEGIJE

Prilikom analize dokumenta Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013-2023. godina, **uvidjeli smo određene nedostatke koji se prvenstveno odnose na:**

- **SWOT analize u kojima su loše definirani rizici, jer miješanu slabosti sa rizicima, pa time umanjuju vrijednost analize i time strateški slabe planiranje,**
- **Dokument nije rađen na osnovu analize rizika, odnosno slabo definira veze između rizika i mjera koje je potrebno predvidjeti i provesti kako bi se određenim rizicima kvalitetno upravljalo.**

Mogući **scenario za izradu Strategije** razvoja tekstilne industrije u Federaciji Bosne i Hercegovine **je** taj, da se poenta stvavi na **povezivanje u lance vrijednosti.**

Preporuke za izradu nove Strategije

- Uspostaviti upravljajne rizicima u prioritetnim dijelovima strategije,
- Definirati prioritete,
- Prvenstveno definirati i analizirati rizike i načine na kojima će se njima upravljati,
- Pratiti rizike da bi vidjeli da li su predviđene mjere imale smisla.
- Za kvalitetan monitoring upotrijebiti analizu i vrednovanje rizika za njihovo praćenje, identificiranje rizika i njihovo vrednovanje,
- Vršiti konstantnu analizu podatka bitni za izradu dokumenta, što može poslužiti za informisanje onih koji moraju reagirati i onih koji su uključeni u implementaciju,
- Za upravljanje rizicima treba definirati mjere u strategiji i predvidjeti budžetska i druga sredstva.
- Upravljanje rizicima se „isplati“ ako želimo postići ciljeve strategij

8. ANALIZA INDUSTRIJE I STRUKTURE INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE U SEKTORU TEKSTILA, ODJEĆE, KOŽE I OBUĆE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE ZA PERIOD 2013.-2023. GODINA

Analiza industrije i strukture industrijske proizvodnje urađena je na osnovu publikovanih statističkih podataka i odnose se na uporedne prikaze:

- Industrija Federacije BiH – Prerađivačka industrija Federacije BiH,
- Industrija Federacije BiH – Industrija tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH,
- Prerađivačka industrija Federacije BiH – Industrija tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH,
- Pojedinačnih djelatnostu u okviru ukupne Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

8.1. Osnovni statistički pokazatelji – Prerađivačka industrija Federacije BiH u odnosu na ukupnu Industriju Federacije BiH

U periodu realizacije Strategije, odnos statističkih pokazatelja Prerađivačke industrije Federacije BiH i ukupne Industrije Federacije BiH, posmatran u odnosu na: Fizički obim proizvodnje, Zaposlenost po djelatnostima i Prosječnu platu i imao je sljedeće vrijednosti:

Fizički obim proizvodnje:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Industrija FBiH	105,3	106,7	108,5	107,6	103,6	107,4	104,4	94,1	107,4	108,7
Prerađivačka industrija FBiH	108,3	108,4	111,8	115,2	104,5	107,2	86,8	93,4	109,8	114,9

Evidentno je da je u tzv „COVID-godinama“ 2019. i 2020. godini došlo do pada fizičkog obima proizvodnje kako u ukupnoj Industriji Federacije BiH, tako i u Prerađivačkoj industriji Federacije BiH.

Fizički obim proizvodnje u oblastima Proizvodnja tekstila, Proizvodnja odjeće, Proizvodnja kože i obuće i Ukupan fizički obima proizvodnje Industrije tekstila, iznosi:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Proizvodnja tekstila	112,2	67,0	52,3	80,6	118,4	102,4	126,5	103,9	57,0	39,2
Proizvodnja odjeće	109,9	120,7	146,9	123,4	96,5	112,6	87,3	89,5	100,2	109,7
Proizvodnja kože-obuće	106,7	111,5	103,4	101,3	102,1	102,0	99,6	81,5	72,0	75,7
Ukupno Industrija tekstila	109,6	99,73	100,86	101,76	105,7	105,66	104,46	91,6	76,4	74,8

Generalno, Ukupna industrija tekstila je prošla kroz krizne godine u 2014., 2020., 2021. i 2022. godini. To su tzv. Recesijske i COVID godine, koje su inače bile turbulentne za Proizvodnju tekstila (2014., 2015, 2016. 2021. i 2022. godina), Proizvodnja odjeće (2017., 2019. i 2020. godina) i Proizvodnja kože i obuće (2019., 2020., 2021. i 2022. godina).

Zaposlenost po djelatnostima:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Industrija FBiH	435.113	443.587	450.121	457.974	505.201	519.800	531.483	520.162	525.397	535.665
Prerađivačka industrija FBiH	79.782	84.997	86.428	88.631	100.052	105.098	106.385	101.729	103.541	106.439

Evidentno je da je u tzv „COVID-godinama“ došlo do smanjenja broja zaposlenih kako u ukupnoj Industriji Federacije BiH, tako i u Prerađivačkoj industriji Federacije BiH. Međutim u 2022. godine je broj zaposlenika (106.439) bio veći nego broj zaposlenika u 2019. godini (106.385).

Broj zaposlenika u oblastima Proizvodnja tekstila, Proizvodnja odjeće, Proizvodnja kože i obuće i Ukupan broj zaposlenika u oblasti proizvodnje Industrije tekstila, iznosi:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Proizvodnja tekstila	4.887	5.048	5.564	5.043	5.492	5.646	5.209	4.609	4.469	4.284
Proizvodnja odjeće	6.907	7.711	8.405	9.150	9.598	10.103	10.001	9.588	9.006	9.081
Proizvodnja kože-obuće	7.631	7.960	7.999	7.427	8.356	8.686	8.549	7.565	6.911	7.188
Ukupno Industrija tekstila	19.425	20.719	21.968	21.620	23.446	24.435	23.759	21.762	20.386	20.553

Generalno, Proizvodnja tekstila je na kraju 2022. godine (4.284) imala manji broj radnika nego u početnoj 2013. godini (4.887). Proizvodnja odjeće je na kraju 2022. godine (6.907) imala veći broj radnika nego u početnoj 2013. godini (9.081), dok je Proizvodnja kože i obuće koja je u 2013. godini imala 7.631 radnika, na kraju 2022. godine zapošljavala 7.188 radnika. Možemo istaći da je Ukupna industrija tekstila je prošla kroz krizne godine u 2016., i period 2019.-2022. godina, međutima ukupan broj radnika je na kraju 2022. godine (20.553) bio veći od početne godine 2013 (19.425), čemu je najviše doprinijela Proizvodnja odjeće sa povećanje od 2.174 radnika.

Prosječna plaća:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Industrija FBiH	835	833	830	839	860	889	928	965	996	1.114
Prerađivačka industrija FBiH	586	577	572	595	626	646	677	693	742	859

Evidentno je da je u 2014. i 2015. došlo do pada iznosa prosječnih plaća, kako u ukupnoj Industriji Federacije BiH, tako i u Prerađivačkoj industriji Federacije BiH.

Prosječne plaće u oblastima Proizvodnja tekstila, Proizvodnja odjeće, Proizvodnja kože i obuće i Ukupan fizički obima proizvodnje Industrije tekstila, iznosi:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Proizvodnja tekstila	357	358	371	407	433	461	472	499	552	671
Proizvodnja odjeće	320	328	333	392	413	413	418	445	473	555
Proizvodnja kože-obuće	352	350	349	389	398	401	416	420	465	548
Ukupno Industrija tekstila	343	345	351	396	415	425	435	455	496	591

Generalno, Ukupno u industriji tekstila došlo je do blagog porasta plaća, mada je taj iznos daleko ispod prosjeka u ostalim industrijskim granama.

8.2. Osnovni statistički pokazatelji - ITOKO u odnosu na ukupnu industriju Federacije BiH

Odnos statističkih pokazatelja Ukupne industrije Federacije BiH i Industrije tekstila, također je posmatran u odnosu na: Fizički obim proizvodnje, Zaposlenost po djelatnostima i Prosječnu platu i imao je sljedeće vrijednosti:

Fizički obim proizvodnje:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Industrija FBiH	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	106,5	62,80	48,20	74,90	103,60	95,30	121,16	110,40	53,07	36,06
Proizvodnja odjeće	104,30	113,1	135,39	114,68	93,14	104,80	83,62	95,11	93,29	100,91
Proizvodnja kože-obuće	101,3	104,5	95,3	94,14	98,55	94,97	95,40	86,60	67,03	69,64
Ukupno Industrija tekstila	104,10	93,50	93,00	94,57	102,00	98,37	100,00	97,34	71,13	68,81

Zaposlenost po djelatnostima:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Industrija FBiH	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Prerađivačka industrija FBiH (%)	18,33	19,16	19,20	19,35	19,80	20,20	20,01	19,55	19,70	19,87

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Industrija FBiH	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	1,12	1,13	1,12	1,10	1,08	1,08	0,98	0,88	0,85	0,80
Proizvodnja odjeće	1,58	1,73	1,86	1,99	1,90	1,94	1,88	1,84	1,71	1,69
Proizvodnja kože-obuće	1,75	1,79	1,77	1,62	1,65	1,67	1,60	1,45	1,31	1,34
Ukupno Industrija tekstila	4,46	4,67	4,88	4,72	4,64	4,70	4,47	4,18	3,88	3,83

Prosječna plaća:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Industrija FBiH	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Prerađivačka industrija FBiH	70,18	69,27	68,91	70,92	72,80	72,66	72,95	71,81	74,50	77,10

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Industrija FBiH	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	42,75	42,98	44,70	48,51	50,35	51,86	50,86	51,70	55,42	60,23
Proizvodnja odjeće	38,30	39,40	40,12	46,72	48,02	46,46	45,04	46,11	47,49	49,82
Proizvodnja kože-obuće	42,16	42,01	42,085	46,36	46,28	45,10	44,83	43,52	46,69	49,19
Ukupno Industrija tekstila	41,07	41,42	42,29	47,19	48,26	47,80	46,87	47,15	49,80	53,05

8.3. Osnovni statistički pokazatelji - ITOKO u odnosu na prerađivačku industriju Federacije BiH

Odnos statističkih pokazatelja Prerađivačke industrije Federacije BiH i Industrije tekstila, također je posmatran u odnosu na: Fizički obim proizvodnje, Zaposlenost po djelatnostima i Prosječnu platu i imao je sljedeće vrijednosti:

Fizički obim proizvodnje:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Prerađivačka industrija FBiH	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	103,6	61,80	46,78	69,96	113,30	95,52	145,73	111,24	51,91	34,11
Proizvodnja odjeće	101,50	110,70	131,40	107,11	92,34	105,03	100,57	95,28	91,25	95,47
Proizvodnja kože-obuće	98,50	102,80	92,50	87,93	97,70	95,15	114,74	87,26	65,57	65,88
Ukupno Industrija tekstila	101,20	92,00	90,20	88,33	101,14	98,56	120,34	98,07	69,58	65,10

Zaposlenost po djelatnostima:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Prerađivačka industrija	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	6,12	5,94	6,44	5,69	5,49	5,37	4,90	4,53	4,32	4,02
Proizvodnja odjeće	8,66	9,07	9,72	10,32	9,59	9,62	9,40	9,42	8,70	8,53
Proizvodnja kože-obuće	9,56	9,36	9,26	8,38	8,35	8,27	8,03	7,44	6,67	6,75
Ukupno Industrija tekstila	24,35	24,38	25,42	24,39	23,43	23,26	22,33	21,40	19,70	19,30

Prosječna plaća:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Prerađivačka industrija FBiH	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	60,92	62,04	64,86	68,40	69,17	71,36	69,72	72,00	74,39	78,11
Proizvodnja odjeće	54,60	56,84	58,22	65,88	65,97	63,93	61,74	64,21	63,75	64,61
Proizvodnja kože-obuće	60,06	60,66	61,01	65,38	63,58	62,07	61,45	60,60	62,67	63,80
Ukupno Industrija tekstila	58,53	59,80	61,36	66,55	66,29	65,79	64,25	65,66	66,85	68,80

8.4. Osnovni statistički pokazatelji Pojedinačnih djelatnosti u okviru ukupne Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH

Odnos statističkih pokazatelja Pojedinačnih djelatnosti u okviru ukupne Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije BiH, posmatran je u odnosu na: Fizički obim proizvodnje, Zaposlenost po djelatnostima i Prosječnu platu i imao sljedeće vrijednosti:

Fizički obim proizvodnje:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Ukupno Industrija tekstila	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	102,37	67,18	51,85	79,20	112,01	96,91	121,10	113,43	74,60	52,40
Proizvodnja odjeće	100,27	121,02	145,65	121,27	91,30	106,57	83,57	97,70	131,15	146,66
Proizvodnja kože-obuće	97,35	111,80	102,52	99,55	96,59	96,54	95,34	88,97	94,24	101,20

Zaposlenost po djelatnostima:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Ukupno Industrija tekstila	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	25,16	24,36	25,33	23,33	23,42	23,11	21,92	21,18	21,92	20,84
Proizvodnja odjeće	35,60	37,21	38,26	42,32	40,94	41,37	42,09	44,06	44,18	44,18
Proizvodnja kože-obuće	39,28	38,42	36,41	34,35	35,64	35,55	35,98	34,76	33,90	34,97

Prosječna plaća:

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Ukupno Industrija tekstila	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Proizvodnja tekstila	104,08	103,77	105,70	102,78	104,34	108,47	108,50	109,67	111,29	113,54
Proizvodnja odjeće	93,29	95,07	94,87	98,99	99,52	97,18	96,09	97,80	95,36	93,90
Proizvodnja kože-obuće	102,62	101,45	99,43	98,23	95,90	94,35	95,63	92,30	93,75	92,72

9. FINANSIJSKA PODRŠKA SEKTORU TEKSTILA, ODJEĆE, KOŽE I OBUĆE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

U toku realizacije Strategija, **Vlada Federacije Bosne i Hercegovine** je putem Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, privrednim društvima iz sektora Industrija tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine, **dodijelila 21.242.204,93 KM.**

Programom **Trajnog revolving fonda**, izdvojeno **4.964.273,00 KM**, za dugoročno finansiranje projekata, za **11 privrednih društava** iz sektora industrije tekstila, odjeće, kože i obuće.

Kroz **Programne podrške ugroženim sektorima privrede** Federacije Bosne i Hercegovine u okolnostima pandemije **COVID-19**, privrednim društvima iz sektora industrije tekstila, odjeće, kože i obuće dodijeljeno je **12.621.258,61 KM**, za **108 privrednih društava**. Iznos od **4.026.840,00 KM**, koristilo je **69 privrednih društava u 2020. godini**, dok je iznos od **8.594.418,61 KM**, koristilo **39 privrednih društava u 2021. godini**.

U skladu sa **Programima „Tekući transferi i drugi tekući rashodi - Subvencije javnim i privatnim preduzećima za uvezivanje radnog staža”**, na osnovu **11 aplikacija**, izdvojeno je **3.656.673,32 KM** za **penzionisanje 301 radnika** u sektoru industrije tekstila, odjeće, kože i obuće.

10. IZRADA NOVOG STRATEŠKOG DOKUMENTA RAZVOJA INDUSTRIJE TEKSTILA, ODJEĆE, KOŽE I OBUĆE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, **Vlada Federacije Bosne i Hercegovine** je na **11. sjednici**, održanoj **24.08.2023. godine**, donijela Odluku o izradi **Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2024-2033. godina**.

REZIME

Za dokument „Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina, mogli bismo reći da je predstavljao, te 2013. godine, platformu na kojoj su počivali strateško-razvojni ciljevi Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće, ali i cjelokupne industrije Federacije Bosne i Hercegovine u desetogodišnjem periodu.

Osnova za izradu dokumenta „Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013. - 2023. godina“ nalazila se u dokumentu „Razvoj industrijske politike u Federaciji Bosne i Hercegovine“ („Službene novine Federacije BiH“, broj 40/10).

Kroz dva akciona plana za realizaciju dokumenta „Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina (sa dvije izmjene i dopune), u čijim izradama su učestvovali predstavnici svih relevantnih federalnih institucija, definisani su konkretni prioriteti, mjere i aktivnosti, a njihovo izvršenje se kontinuirano pratilo, te se jednom godišnje o istom izvještavala Vlada Federacije Bosne i Hercegovine.

U periodu implementacije dokumenta „Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina, **realizovano je 75,39% svih planiranih aktivnosti.**

Dokument „Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina, predstavljao je pravni osnov pri izradi, provođenju i realizaciji programa Trajnog revolving fonda za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita, kao i dodjeli subvencija javnim i privatnim preduzećima za uvezivanje radnog staža u cilju rješavanja socijalnog statusa zaposlenika, u ovoj industrijskoj oblasti. Po toj osnovi, **Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je privrednim društvima iz sektora industrije tekstila, odjeće, kože i obuće dodijelila ukupna iznos od 21.242.204,93 KM.**

Analizirajući statističke podatke može se istaći da je:

- Ukupna industrija tekstila prošla kroz krizne godine u 2014., 2020., 2021. i 2022. godini. To su tzv. Recesijske i COVID godine, koje su inače bile turbulentne za Proizvodnju tekstila (2014., 2015, 2016. 2021. i 2022. godina), Proizvodnja odjeće (2017., 2019. i 2020. godina) i Proizvodnja kože i obuće (2019., 2020., 2021. i 2022. godina). U tim godinama je došlo do pada fizičkog obima proizvodnje kako u ukupnoj Industriji Federacije BiH, Prerađivačkoj industriji Federacije BiH, kao i u Industriji tekstila, odjeće, kože i obuće.
- Evidentno je i smanjenje broja zaposlenih kako u ukupnoj Industriji Federacije BiH, tako i u Prerađivačkoj industriji Federacije BiH. Međutim u 2022. godine je broj zaposlenika (106.439) bio veći nego broj zaposlenika u 2019. godini (106.385). Generalno, Proizvodnja tekstila je na kraju 2022. godine (4.284) imala manji broj radnika nego u početnoj 2013. godini (4.887). Proizvodnja odjeće je na kraju 2022. godine (6.907) imala veći broj radnika nego u početnoj 2013. godini (9.081), dok je Proizvodnja kože i obuće koja je u 2013. godini imala 7.631 radnika, na kraju 2022. godine zapošljavala 7.188 radnika. Možemo istaći da je Ukupna industrija tekstila je prošla kroz krizne godine u 2016., i period 2019.-2022. godina, međutima ukupan

broj radnika je na kraju 2022. godine (20.553) bio veći od početne godine 2013 (19.425), čemu je najviše doprinijela Proizvodnja odjeće sa povećanje od 2.174 radnika.

Procentualno, **zaposlenici Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće, čine 4,44% od ukupnog broja zaposlenih u Industriji Federacije BiH, odnosno 22,79% ukupnog broja zaposlenih u Prerađivačkoj industriji Federacije BiH.**

- Ukupno u industriji tekstila došlo je do blagog porasta plaća, mada je taj iznos daleko ispod prosjeka u ostalim industrijskim granama. Prosjek plaća u ovoj industrijskoj grani je manji od polovine iznosa prosjeka plata u ukupnoj industriji Federacije Bosne i Hercegovine.

Procentualno, **plaće Industrije tekstila, odjeće, kože i obuće, iznose 46,49% od ukupnog iznosa plaća u Industriji Federacije BiH, odnosno 64,38% iznosa plaća u Prerađivačkoj industriji Federacije BiH.**

U okviru projekta EU4 Business Recovery, izvršena je analiza dokumenta „Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina, **izrađen je Plan upravljanja rizicima i utvrđene su preporuke koje će se uzeti u razmatranje pri izradi novog strateškog dokumenta.**

Na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je **na 11. sjednici, održanoj 24.08.2023. godine, donijela Odluku o izradi Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2024-2033. godina.**

S obzirom da je dokument „Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine i da je donesen Ukaz predsjednika Federacije Bosne i Hercegovine o proglašenju Zaključka o usvajanju Prijedloga Strategije, objavljen („Službene novine Federacije BiH”, broj 65/13), **Konačni izvještaj o implementaciji „Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina, dostavlja se i Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine radi informisanja.**

S obzirom na navedeno, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije predlaže Vladi Federacije BiH da donese sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Usvaja se Konačni izvještaj o implementaciji „Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina.
2. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine konstatuje da je dokument „Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina implementiran, te da je poslužio kao strateški dokumenti po kojem Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije radilo na rješavanju probema u ovoj industrijskoj grani.
3. Zadužuje se Generalni sekretarijat Vlade Federacije Bosne i Hercegovine da Konačni izvještaj o implementaciji „Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine“ za period 2013.-2023. godina, dostavi Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine radi informisanja.
4. Zaključak stupa na snagu danom donošenja.